

אהר מועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

שיעורים בספה"ק אור החיים
מכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א [313]
אמרי קודש מכ"ק אדמו"ר שליט"א [311]
דברות קודש משנים עברו [34] הרה"צ ר' **מנחם מנדל גולד שליט"א** אב"ד לובלין פרשת השבוע [1] מדור הניגונים [7] הרה"ג ר' **נח גולדברג** משב"ק **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** - עובדות וסיפורי צדיקים מתלמידי הבעש"ט [437] שיעורים בספר אור החיים ואלשיך הקדוש - הרה"ג ר' **אלימלך שטמר** [434] הרה"ג ר' **יוסף חיים גרינולד** - פרשת השבוע [435] הרה"ג ר' **יהודה אריה אשכנזי** - הלכות [436]

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שיחת קודש

כינוס חבורת האברכים מירושלים עיה"ק על ציון התנא רבי אלעזר בן ערך בהרי הגליל

י"ג מנחם אב תשע"ח

שיתחננו בכל עת צרה וצוקה, דווקא מתפילתו של משה להיכנס לא"י שלמעשה לא נתמלאה. ויבואר במה שכתב הרה"ק ר' יהודה לייב אייגר זי"ע מלובלין בספר 'תורת אמת' שהקשה כעין זה, וז"ל:

"להבין זאת מה שמה רבנו מספר לנו כל ענין התפילות והתחנונים שעשה, ומהנראה שלא הועיל בתפילתו, כנאמר לו 'רב לך אל תוסף וגו'', ואח"כ נאמר בפרשה 'כי מי גוי גדול אשר לו א' קרובים אליו וגו'', שלכאורה הוא רחוק מן הדעת, כי אחרי ששרע"ה לא הועיל בתפילתו, ומה נוחיל אנחנו דלי המעשים".

ומבאר כי אדרבה מתפילתו של משה למדנו שהתפילה פועלת לעולם, ואל יתייאש אדם בשום פנים, דהנה משה התחיל פרשה זו בתיבת 'ואתחנן', לשון חנינה וכאמרם ז"ל שביקש מהשי"ת לחננו מאוצר מתנת חינוס, כי משה הרגיש בעמדו לפני ה' שאינו זכאי למאומה, כי היה עניו מאד, וידע שאין כל מעשי האדם ומעלותיו נחשבים כחוט השערה לפני גדלות ה'.

לקרות פרשה זו בשבת נחמו

אמנם עם כל זה, אף שמודע היה היטב למיעוט ערכו לפני הדר גאון ה', לא נמנע מלהתפלל ולבקש עד רגע האחרון לחייו, מפני שידע כמה גדול כוח התפילה במקור שהוא למעלה מתפיסת האדם, והגם שנראה למראית עין שלא הועיל, ומנקודה זו יוכל כל אדם לדון בעצמו לבל יתייאש לעולם מן הרחמים, גם אם אינו מרגיש הישועה בחוש, כי כלל גדול הוא שכל תפילה אינה חוזרת ריקם.

(ו) עוד דקדוק יש בפסוק בפרשתנו, כתיב 'ובקשתם משם את ה"א ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך', ויש להבין מהו אומרו 'ומצאת', הייתכן לכתוב לשון מציאה הבאה בהיסח הדעת על דבר שהאדם דורשו ומבקשו בכל לבבו, וכבר הקשה כן ב'תפארת שלמה'.

(ז) להלן בפרשת עקב כתיב 'ועתה ישראל מה ה"א שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוקיך', אכן בהמשך אזיל ומפרש קרא עוד דברים הנצרכים לעבודת ה', 'ללכת בכל דרכיו ולאבהה אותו ולעבוד את ה"א בכל לבבך ובכל נפשך וגו'', ותמוה דבתחילה אמר 'כי אם ליראה', והרי לא זאת בלבד הקב"ה שואל מעמך כי אם עוד מצוות גדולות ונשגבות.

והנראה ליישב כל אלו הקושיות ולתרצן אחת לאחת, לפי דברי התנאים הקדושים שאנו מצויים כעת על ציוניהם, ואלו הן: רבי עזריה, רבי שמעון בן נתנאל, רבי יוסי הכהן, רבי אלעזר בן עזריה ורבי אלעזר בן ערך, ויהא זה בבחינת 'שפתותיהם דובבות בקבר'.

רבי עזריה, כוח התפילה לדורות

על השאלה הראשונה, הנה מצינו במדרש (רבה) בפרשתנו, בעת ההיא לאמור, מהו לאמור, אמר רבי עזריה לאמור לדורות, שיהיו מתפללין בשעת הצרה, שהרי משה אף על פי שנאמר לו (דברים, ג) לא תעבור את הירדן הזה, התחיל מתחנן, ע"כ. ולכאורה בפשטות יש בזה מילתא דתמיהא, וכבר דקדקו בזה המפרשים, היאך מביא המדרש מוסר השכל לדורות

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמור (ג, כג).

הנה בפרשה זו יש כמה עניינים הצריכים ביאור. א) יש להבין אומרו 'לאמור', משה רבנו התחנן לה' ואיזה עוד אמירה הייתה כאן, וכבר עמדו על זה המפרשים.

ב) משה רבנו אמר להם לישראל 'ויתעבר ה' בי למענכם ולא שמע אלי', ולעיל (דברים א, לז) הוא אומר 'וגם בי התאנף ה' בגללכם לאמור גם אתה לא תבוא שם', ויש לדקדק בהבדל הלשון בין 'למענכם' דמשמע לטובתכם, לבין 'בגללכם' שמשמעו באשמתכם, וכבר הרגיש בזה הר"ן בדרשותיו (דרוש תשיעי).

ג) עוד דקדקו המפרשים מהו שהרגיש הפסוק 'בעת ההיא'.

ד) עוד צריך להבין דהנה לאחר שסיים משה לספר לישראל על תפילותיו להיכנס לא"י, ממשיך הכתוב עם וי"ו החיבור, 'ועתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים', ויש להבין איזה שייכות וקשר יש בין דברים אלו למה שנאמר קודם.

ה) ביסוד הדבר, הקשה הר"ן (שם) שאלה גדולה, הרי ידוע שהתשובה מכפרת על כל עבירות שבתורה, ואפילו על זדונותיהם, כיוון שכן היאך אפשר שלא הועילה לו תפילתו למשה שימחול לו ה' יתברך על עוונו, ואע"פ שהקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה - היינו שחטא קל שלהם נחשב כחומר של אחרים, אך היאך אפשר שמה שהוא מספיק לחומר של אחרים שלא יספיק לקל שלהם.

ומסיים וז"ל, "ובזה י"ל מה שמזדמן תמיד לקרות פרשה זו בשבת נחמו אחר בין המצרים וכידוע שכל דבר נתחדש עניינו בהגיע זמנו בשנה כעניין מתן תורה וכל המקראי קודש, וכן גם אחר ימי המצרים נפעל בכל שנה התקרבות הישועה בכל פרטי ענייני האדם.

"והנה כאשר ייתן האדם אל ליבו שכמה קיצים, וכמה שנים עברו, ועדיין לא נושענו ומה יהיה התכלית, על זה קורין בשבת הזו הסדרה הזאת ומפטירין נחמו נחמו עמי יאמר אלו קיכם שבל ייפול לב האדם ובל יתייאש מן הרחמים, גם אם נראה בעיניו שרחוק מן הישועה, ובל יעמוד מן הקיווי ומן התפילה כאשר יורה על זה כל עניין הסדרה הזאת" עכ"ל.

ובדבריו מיושבים דברי רבי עזריה במדרש, דאכן מתפילתו של משה, מהתאמצותו בתפילה בכל כוחו, יש ללמוד לדורות עד היכן מגיע כוח התפילה וכו"ל.

רבי שמעון בן נתנאל, השיבותו של יהודי בכל מצב

ועתה נבוא ליישב את השאלה השנייה, הנה במסכת אבות (פרק ב, משנה יג) מצינו מימרא מהתנא רבי שמעון בן נתנאל וז"ל המשנה שם, "רבי שמעון אומר (הוא רבי שמעון בן נתנאל המוזכר במשנה הקודמת) הוי זהיר בקריאת שמע ובתפילה וכשאתה מתפלל אל תעש תפילתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא שנאמר 'כי חנון ורחום הוא ארך אפיים ורב חסד וניחם על הרעה', ואל תהי רשע בפני עצמך".

וה'ברטנורא' הביא על אתר דברי הרמב"ם שפירש: 'אל תהי רשע בעיניך, כלומר לא תחזיק עצמך כרשע שמתוך כך אתה יוצא לתרבות רעה לגמרי', עכ"ל. ועד"ז מבאר גם ב'נועם אלימלך' (פר' שופטים) "אל תהי רשע בפני עצמך - והטעם כי אם ח"ו יחזיק עצמו כרשע, אזי אין ליבו בקרבו לעשות איזה מצוה או תורה ותפילה, ואיזה עובדא כשרה וישרה, כי מתייאש עצמו באמרו שאין ראוי לזה".

והעולה מדבריהם שהתנא רבי שמעון בן נתנאל באמרו 'אל תהי רשע בפני עצמך' העמיד לנו יסוד גדול, כי יהודי אף שחטא וירד מדרגתו, אל יחזיק עצמו לעולם כרשע ויתייאש חלילה מעצמו, כאילו כבר אינו נחשב לפני קונו ח"ו, אלא יתחזק ויזכור תמיד כי כל פעולה ומעשה טוב של יהודי נחשבים ביותר לפני ה'.

וב'באר מים חיים' (כי תשא, עה"פ הדל לא ימעט) כותב דברים מלהיבי לב בעניין זה, כי כאשר אדם מרגיש שפל וזעיר

מדי, אז אינו יכול לעבוד את ה', ואדרבה כדי לעבוד את ה' כראוי, "נכון ונכון, טוב וטוב, שיעלה האדם בלבו כל מיני גבהות בהמצוה, כי באמת הקב"ה מקבל ברוב חסדיו באהבה כל מצוה כשנעשית כראוי, להיות נעשה ככל אשר הזכרנו, ועל ידי זה יעשה המצוה לפי ערך כוחו ככל אשר יוכל באהבה ושמחה באימה ופחד".

ומסיים שם "ואפשר לזה רמזו חז"ל (בפ"ב דאבות משנה י"ג) שאמרו 'ואל תהיה רשע בפני עצמך', כי כאשר האדם יהיה רשע בפני עצמו א"כ הלא כל מצותיו להבל ותהו נחשבים, כי 'ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי וגו'', ו'זבח רשעים תועבה', וא"כ מה לו לעשות המצוה או ללמוד תורה וכדומה, ועל כן אסור לאדם להיות רשע בפ"ע", עכ"ל.

מדי שלא תרפינה ידיהם

ולפי היסוד הזה שחידש לן התנא רבי שמעון בן נתנאל, מיישב הר"ן בדרשותיו את הבדל הלשוניות בין הפסוק 'ויתעבר ה' בי למענכם' דכתיב בפרשתנו, ל'וגם בי התאנף ה' בגללכם' בפרשת דברים.

דהנה הרוצה ליישר אדם שהעווה ועיקם דרכו, שתי דרכים עומדות לפניו, האחת היא ליידע את האדם על טעותו ולהוכיחו עליה. הדרך השנייה היא לומר לו ולהודיעו, דע לך, שעם כל מה שהעוית וחטאת עדיין אתה אהוב ונרצה אצל מי שחטאת לו, ועדיין מזומנת לך גדולה אצלו.

ומשה רבנו יישר את בני ישראל בשתי דרכים אלו, בתחילה, בפרשת דברים, פתח בדברי תוכחה והעמידם על טעויותיהם, אבל לאחר מכן, בפרשת ואתחנן, כדי שלא תרפינה ידיהם ויאמרו נואש מהידבק בה', הודיע להם גודל חובתן אצל המקום, כי הם נרצים אצל השי"ת עוד יותר ממה עצמו.

והא ראייה, הוכיח להם משה, שכאשר שגית פעם אחת והקלתי בכבודכם באמרי 'שמעו נא המורים', אף שהיה זה בשעה שחטאתם לה', לא רצה ה' סלוח לי על זה ומשו"ה לא זכיתי להיכנס לארץ, כדאיתא ב'ספרי' (ואתחנן, פיסקא כט), ומכאן תראו כמה גדולה מעלתכם לפניו.

וזהו פירוש הפסוק 'ויתעבר ה' בי למענכם', כלומר הקב"ה לא אבה לקבל תפילתי למענכם - בעבורכם, מפני שחס על כבודכם, עם סגולה, וממילא אם כן אל לכם ליבוש מפניו אלא אדרבה, דעו כמה גדולה מעלתכם לפניו, כי אפילו לאחר שחטאתם לו עדיין אתם חשובים ויקרים בעיניו.

אבל לעיל, בפרשת דברים, פרשת התוכחה, כשאמר להם 'וגם בי התאנף ה' בגללכם', היינו באשמתכם, שם כוונתו הייתה על הכעס שהיה לה' כביכול, שאין ספק שהיו ישראל סיבה ממנו, ונמצא שפירוש שני אלו הפסוקים שונה בתכלית זה מזה, הפסוק בפרשתנו בא להודיע שבחן של ישראל, ואילו שם הוא להיפך.

אפילו לאחר שחטאו בע"ז

ובזה הוא מיישב גם את השאלה השלישית, למה הדגיש הכתוב 'בעת ההיא', דהנה להלן כתיב 'ונשב בגיא מול פעור', ומכאן למדנו שתפילתו של משה הייתה כבר לאחר שחטאו ישראל בדבר פעור, לאחר שנכשלו בעוון החמור עבודה זרה, ובא הכתוב להשמיענו ש'בעת ההיא', גם באותה שעה שחטאו, אפילו הכי 'ויתעבר ה' בי למענכם', עדיין חס הקב"ה על כבוד בניו עד שלא אבה לקבל את תפילתו בעבורם.

ואף השאלה הרביעית תתישב כמין חומר, כי לאחר שאמר להם משה דברי חיבה כאלו, השמיעם את גודל מעלתם ויקרתם לפני המקום ב"ה והסיר מליבם מחשבות 'ולרשע מה לך לספר חוקי' וכדומה, המשיך ואמר להם 'ועתה ישראל שמע אל החוקים וגו'', עתה לאחר ששמעתם כל זאת, אם כן קחו עצמכם, נעמט זיך, ביתר שאת ועזו לקיום התורה והמצוות, מאחר ויודעים אתם שכל מעשה ופעולה שלכם חשובים לפניו ית'.

רבי יוסי הכהן, להיזהר בכבודו של יהודי

ועל השאלה החמישית, הנה איתא במסכת ראש השנה (יז, א) שאלה בלוריא הגיורת את רבן גמליאל, כתיב בתורתכם 'אשר לא ישא פנים' וכתוב 'ישא ה' פניו אליך'.

נטפל לה רבי יוסי הכהן אמר לה אמשול לך משל למה הדבר דומה לאדם שנושה בחבירו מנה, וקבע לו זמן בפני המלך ונשבע לו בחיי המלך הגיע זמן ולא פרעו בא לפייס את המלך ואמר לו עלבוני מחול לך, לך ופייס את חבירך, הכא נמי כאן בעבירות שבין אדם למקום, כאן בעבירות שבין אדם לחבירו, ע"כ.

ועולה מדברי רבי יוסי שגם אם על עבירות שבין אדם למקום יכול הקב"ה לסלוח, הרי שזלזול בכבודו של יהודי הוא הדבר החמור ביותר שאפי' הקב"ה אינו יכול לסלוח עליו, וביסוד זה מיישב הר"ן (דרוש התשיעי) את השאלה החמישית,

למה לא קיבל הקב"ה את תשובתו של משה, והרי תשובה מכפרת בכל מקום.

אך העניין הוא כלשון הר"ן, "שה' יתברך מלא רחמים, ומעביר אפילו העוונות החמורים שהם בין אדם למקום לבד, אבל מה שיימשך מצד מחילת העוון הזה אצל אחרים, אי אפשר שיהיה העוון ההוא נמחק בשום פנים.

"וזהו מה שאמר דוד המלך ע"ה 'לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי', וכך פירושו וכו', ולפיכך אמר משה לישראל ויתעבר ה' בי למענכם, להראות להם מעלת כללם אצל המקום, שהרי הוא חטא לה' יתברך והרבה על חטאו כמה תפילות ותחנונים ולא נענה, והייתה הסיבה מפני שבא בכלל חטאו ולזול בכבודם של ישראל, ואע"פ שלא היה עיקר חטאו על ככה, ראה השי"ת כי לא היה ראוי למחול לו בשום פנים כדי שיהיה דוגמא לדורות".

רבי אלעזר בן עזריה, כחודו של מחט

וליישב השאלה השישית נראה עפ"י דברי הגמרא ברכות (כח.) "אותו היום (שמיינו בו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא במקומו של רבי גמליאל) סלקוהו לשומר הפתח וניתנה להם לתלמידים רשות להיכנס". ומבואר שם כי בימי נשיאותו של רבי גמליאל לא הרשה השומר בפתח להיכנס לבית המדרש רק לתלמידים המעולים ביותר, אלו שתוכם כברם, כי היה רבי גמליאל מכריז ואומר 'כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש'. כשנתמנה רבי אלעזר בן עזריה לנשיאות ביטל הוראה זו, והתיר לכל החפץ ללמוד תורה להיכנס לבית המדרש, בלי לבדוק בדרגתו. באותו היום התווספו ספסלים רבים לבית המדרש, לפי דעה אחת בגמרא נוספו ארבע מאות ספסלים, לפי דעה אחרת שבע מאות, עד שחלשה דעתו של רבן גמליאל ואמר: דילמא ח"ו מנעת תורה מישראל. ופירש"י 'כשראה שנתווספו היום תלמידים רבים והיה דואג שלא יענש כמה שמנעם בימיו לבוא'.

והקשה החידושי הרי"ם זי"ע, לכאורה מדוע חלשה דעתו של רבן גמליאל, וכי מה נשתנה באותו היום? כלום קודם לכן לא ראה את אותם מאות התלמידים שאין תוכם כברם כשהם מבקשים להיכנס לבית המדרש, והשומר מונע מהם להיכנס? הרי גם קודם ידע שמאות התלמידים האלו יכולים למלא את בית המדרש בהמוניהם, ולמרות זאת לא ביטל את תקנתו. אם כן מדוע חלשה כעת דעתו?

אלא שרבי גמליאל ראה שכאשר נכנסו התלמידים החדשים פנימה, לתוככי היכל בית המדרש מיד חל בהם שינוי לטובה, עד שמיד נהפך תוכם כברם, ועל כך חלשה דעתו של רבן גמליאל, כי אם היה יודע שמיד בהיכנסם ישתנו לטובה, היה מתיר להם להיכנס.

אמנם רבי אלעזר בן עזריה השמיענו כי כאשר יהודי עושה פעולה אחת קטנה לטובה, כשהוא רק נכנס להסתופף בין עמודי דגריס, בהיכל הישיבה, מיד עושה עליו פעולה זו רושם ופותחת בפניו שערים חדשים, מרוממתו ומנשאתו, וכדאיתא (שהש"ר ה, ב) שהקב"ה אומר לישראל, 'פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם כפתחו של אולם'.

כמה הוא פתחו של אולם

וזה מכבר ראיתי להמחיש מהו ההבדל בין חודו של מחט לפתחו של אולם, הנה פתחו של אולם ארבעים אמות גבהו ועשרים רחבו, הרי שמונה מאות אמות מרובעות, ואמת הבניין היא שישה טפחים, ובכל אמה מרובעת יש שלושים וששה טפחים, נמצא שבכל האולם יש עשרים ושמונה אלף ושמונה מאות טפחים.

צא וחשוב כמה 'חודו של מחט' נכנסים בטפח אחד בלבד וכן הלאה, זהו היחס של חודו מחט מול פתחו של אולם, וכל זה לשבר את האוזן כמה מטיב הקב"ה עם יהודי הפותח לו פתח זעיר כחודו של מחט, שהוא ית' מגביהו ומרוממו רבבות פעמים יותר ממה שפעל בעצמו. אמנם כידוע מהרה"ק מקוצק זי"ע על הפתח שהאדם פותח כחודו של מחט

להיות 'פתח מפולש' מעבר לעבר, עד עמקי הלב.

וביסוד זה מתרץ ב'תפארת שלמה' (בפרשתן) את הקושיה השישית, כי גם אם ה'ובקשתם משם את ה' אלוקיך' תהיה בקשה מועטה, כחודו של מחט גרידא, אזי 'ומצאת' בסופו של דבר יזכו למצוא הרבה יותר מזה, כמצייאה הבאה בהיסח הדעת, לאין ערוך וללא שום השוואה לגודל הביקוש, כפתחו של אולם.

ותו מיושבת בזה השאלה השביעית, כי אמנם הקב"ה שואל מעמך 'כי אם ליראה', תפקידו של יהודי הוא אך להתחיל לעמול על יראת ה', ואזי ממילא יסייע לו הקב"ה להמשיך מעלה מעלה, 'ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד את ה'א בכל לבבך ובכל נפשך וגו'" ככל הדברים האמורים לאחר מכן.

רבי אלעזר בן ערך, להתחיל עם הלב

והנראה שגם בדברי התנא ר' אלעזר בן ערך נרמז יסוד זה, דהנה במסכת אבות (פ"ב) שנינו "אמר להם צאו וראו איזה דרך טובה שידבק בה האדם וכו', רבי אלעזר בן ערך אומר לב טוב, אמר להם רואה אני את דברי רבי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם".

וכבר שאלו קמאי הייתכן שכל מצוות התורה ועבודת ה' כלולים בלב טוב בלבד, ובשל"ה הק' ביאר (שער האותיות אות ל') כי הלב הוא שורש ומקור מן הכל כו' כי הנה כל המידות קנאה ותאוה וכבוד הם בלב, ויש בו דעות רבות מהמידות טובות ורעות כו', וכן הרבה דברים מסורים ללב שעליהם נאמר 'ויראת מאלוקיך', על כן התפלל דוד 'לב טהור ברא לי אלוקים'.

נמצא שהלב הוא ההתחלה של כל המידות הטובות, וזהו שאמר רבי אלעזר בן ערך כי כאשר יהודי מתחיל לזכך את ליבו, אף שאין זה אלא בבחינת 'פתח כחודו של מחט' בלבד, אזי הקב"ה כבר משפיע עליו את כל המידות הטובות ויראת ה' התלויין בלב, וכאמרם ז"ל 'הבא ליטהר מסייעין לו'. זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

קח זכות ותרום לרשת כולל'י אברכים מצויינים כולל' 'חדוותא דרבי שמעון'

ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע"א בבית מדרשינו הגדול ובבית מדרשינו ברמה ד'

מהם מורי הוראות מרביצי תורה ות"ח מופלגים עמל'י תורה מתוך הדחק

וזכות התורה ורבותינו הק' יעמוד לכם להתברך בכל מיילי דמיטב ולכל מיני ישועות ורפואות, זיווגים הגונים, זרע של קימא ונחת מכל יוצ"ח

לתרומות בנדרים פלוס ע"ש 'אהל מועד' או אצל הרב אהרן לוסטיוג - משב"ק

שוה"ט ה' אב יו"ד של האר"י הקדוש זי"ע בבית מדרשינו עיה"ק צפת, תשפ"ג

את עניין השמחה והדבר תמוה שהרי מבואר בשולחן ערוך (או"ח ס"א, ס"ג) ראוי לכל ירא שמים שיהיה מיצר ודואג על חורבן בית המקדש.

והרהר בדעתו שהרבי מלובלין זי"ע יתרוץ לו בוודאי את תמיהתו בזה, דהנה אמרו חז"ל (זמא לח, ב) הבא ליטהר מסייעין אותו, ולא כתיב מסייע אותו, אלא שכולם מסייעין בעדו, על כן גם אותו צדיק יסייע לי להעמידני על האמת, כך היתה מחשבתו על אם הדרך.

כשנכנס אל הרבי מלובלין תיכף שאל אותו (הרבי מלובלין) מדוע פניכם כחושים היום, הן אמת שכתוב בשולחן ערוך ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש, אבל כבר אמר החכם (חיה"ל שער הפרישות פ"ד) 'צהלתו בפניו ואבלו בלבו'.

והוסיף הרבי מלובלין תאמינו לנו כי אנחנו אומרים תיקון חצות בבכיה ובהספד, ועם כל זה הכל בשמחה וכך הורה לנו רבינו הקדוש הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זללה"ה על פי משל למלך שנשבה למרחקים ועמד לפוש אצל אחד מאוהביו וכראותו את המלך בשביה הלך ובכה מאין הפוגות ועם כל זה שמח כי הרי המלך מתאכסן אצלו.

והנמשל מובן כי באותו שעה שבוכה על חורבן הבית הרי השכינה עמו, ועל כן צריך להתאזר בשמחה. ואם כי לא היה מהראוי לגלות דבר זה, כדכתיב (מ"כ ו, ח) 'הצנע לכת עם ה' אלקיך', אבל כבר אמרו חז"ל 'הבא לטהר מסייעין אותו', לא אמר מסייע אלא מסייעין, וצריכים גם אנחנו לסייע, עכד"ק.

וראה ה'ישמח משה' שהרבי מלובלין תפס את כל מחשבותיו ואז התקרב לדרך החסידות.

בני ישראל, וכשומר זאת הרה"ק זלגו עיניו דמעות ונתעוררו כל הנוכחים לתשובה.

ראיתי מובא בשם החתם סופר זי"ע טעם העניין שבסיום מסכתא מזכירים את עשרת בניו של רב פפא ועשרת בניו בסיום מסכתא, דהנה בעשר מקומות בש"ס מצינו שהיה מחלוקת בין אמוראים ובא רב פפא וסיים דמאחר ויש שני שיטות בזה, הלכך צריך להחמיר ולצאת ידי חובת שניהם, ובכך עביד שלמא ביניהו דרבנן.

ובשכר זה זכה רב פפא לעשרה בנים תלמידי חכמים שמזכירים את שמותם בסיום מסכתא, להראות גודל עניין השלום.

ומונה שם את עשר המקומות הנ"ל ונזכיר אחד מהם, במס' ברכות (טז). בעניין הרואה את הקשת בענן מאי מברך, חד אמר ברוך זוכר הברית, וחד אמר נאמן בבריתו וקיים במאמרו, א"ר פפא הלכך נימרינהו לתרוייהו 'ברוך זוכר הברית ונאמן בבריתו וקיים במאמרו', וכן מצינו בעוד ט' מקומות בש"ס.

ובשם הגאון הרב מטעפליק זצ"ל מובא עוד דהנה מה שנהג כן רב פפא בכל עשר מחלוקות אלו, הוא מחמת שהיה אוהב ומייקר את החכמים וחושש לדברי כל אחד ואחד מהם.

והנה איתא (שבת כג, ב) 'האי מאן דרחים רבנן הוויין ליה בנין רבנן', ועל כן כנגד עשר מחלוקות אלו שהכריע כב' השיטות, זכה בשכרו לעשרה בנים תלמידי חכמים, וכן שיזכירו אותם בכל עת סיום מסכתא.

ידוע שהרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע היה בתחילה מתנגד ובפעם הראשונה שנסע אל הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע חשב לעצמו דהנה אצל החסידים רואים תמיד

הרה"ק ר' ישכר דב מראדושיץ זי"ע היה עושה בכל שנה ביום ה' אב (י"ד של האר"י) סיום מסכתא והיה עורך סעודה עם כשר ויין, וכל פעם היה מספר מעשה זה.

בעיר אחת היה יהודי שהיה מרבה לישון ולהתאחר לקום ונקרא כפי כל דער פעפער'. בימים ההם בהגיע חודש אלול היה כל יהודי מתעורר מאימת הימים הנוראים ומשכים קום לאמירת הסליחות, אבל היהודי הזה היה ממשיך לישון כהרגלו.

כאשר הגיע ראש השנה בבוקר השכימה זוגתו של העצל קום וניסתה להעיר אותו לתפילת שחרית, אך הוא היה שקוע כהרגלו בשינה עמוקה, ובלית ברירה הלכה לבדה לבית הכנסת והוא נשאר לישון.

מדי פעם באמצע התפילה חזרה מביהכ"נ וניסתה להעירו משנתו, אך הוא לא השגיח בה והמשיך לישון.

עד שבאה וזעקה בקול גדול הלא כבר אוחזים בקריאת התורה ועוד מעט הולכים לתקוע בשופר ואתה עדיין שוכב במיטתך, בשומעו זאת התנער משנתו ובהלה, וקם והתעטף באיזה בגד שמצא, והגיע במרוצה לבית הכנסת כשזקנו ובגדיו מלאים נוצות וקורי שינה ניכרים על עיניו.

בהיכנסו לביהכ"נ הסתכלו עליו כל הקהל בבוז, והילדים שחקו עליו בקול גדול, ועלתה בושתו וביזיונותיו השמימה לפני אל בית דין של מעלה, ויצא הפסק שמגיע לו מחילת עוונות בעבור הביזיונות שהיו לו.

וסיים הראדושיצער זי"ע, הבושה שיש לנו, דער אום באקוועמליכקייט, שבזמן כזה, בימים של חורבן בית מקדשנו ותפארתנו, אנחנו יושבים יחד בסעודה הזאת, הבושה הזו היא תכפר על עוונות

המשך "באהלי צדיקים" מעמ' ח' <<

ואמנם, בעולמם של מקונני החורבן, המתאבלים על ירושלים, הייתה פטירתו של המקונן הגדול ליקוי מאורות של ממש.

האיש שהכותל המערבי לא היה לו ביתו השני, אלא בית ראשון, הותיר אחריו חלל גדול שלא רבים הם הקופצים עליו למלאותו. הוא שהיה לאות ולסמל על צער השכינה ולאחר שנטש את עולמנו נעשו המלים האלו כל כך קרובות ומוחשיות:

"איכה ישבה בדד" - - -

על הסתלקותו של הרב חרל"פ והזכיר אגב אורחא, כי הרב חרל"פ ביקש שהלווייתו תעבור דרך ביתו דווקא. איש לא הבין את כוונתו, אבל כשנפטר אבא ביום ד' טבת תש"ס, נזכרו רבים בדבריו ואחיו הכריע להעביר את המיטה דרך ביתו. כשהגיעה המיטה מן הטהרה בשעת לילה אל הבית כבה האור לפתע וכל הבית שקע בעלטה גמורה. בחינה סמלית של ליקויי המאורות. חודשי חשוון וכסלו שחונים היו באותה שנה, אך באותו רגע בו הוצאה מיטתו מן הבית החלו מזלפים עליה גשמי ברכה, ואלו נמשכו מספר ימים.

האורות כבו בשעת הלוייה

המקובל הירושלמי הידוע רבי אהרן סלוטקי, הביע את רצונו לעת זיקנה, כי בבוא יומו יישאו את מיטתו רק מקובלים. לשאלה מי נקרא אצלו "מקובל" ענה בפשטות:

"כגון רבי יוסף לייב זוסמן".

ומספר הבן, הר"ר יצחק: "חודש לפני פטירתו של אבא, ביום היארצייט האחרון של הגרי"מ חרל"פ, ז' כסלו תש"ס, התמלא הבית באנשים שבאו להאזין לאמרו של אבא, ביום ההילולא של מורו ורבו. שלא כהרגלו, החל מדבר

"איך בין א ירושלימער"

הימים הראשונים בבית החולים ♦ יריעה מיוחדת על משכנות קדשו של רביה"ק אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע לאורך שנות הנהגתו בקודש ♦ פרק מיוחד מפי הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א נאמן בית רבוה"ק

{פרק שלושה עשר בסדרה}

חודש סיון תשמ"א.

כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע שוהה בבית החולים הדסה בירושלים, בקומה השביעית, לאחר האירוע המוחי והשיתוק ל"ע שקיבל בעקבותיו בפלג גופו השמאלי. בבתי מדרשינו ובכל אתר ואתר מרעישים שערי שמים בתפילות ותהילים לרפואתו של רבינו.

"בימים הראשונים" ממשיך ומתאר הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א, נאמן בית רבוה"ק, "שכב רבינו במיטתו כשעיניו עצומות, מפיו לא נשמעה כמעט מילה, שרוי היה בחולשה נוראה ובאפיסת כוחות. למעט רופאים ואנשי צוות, איש לא הורשה להיכנס אל החדר, כי אם בודדים ממש.

והנה באחד הימים מופיע בפתח חדרו של רבינו כ"ק גאב"ד ירושלים בעל ה'מנחת יצחק' זי"ע שהגיע לערוך 'ביקור חולים' אצל רבינו.

בין ה'מנחת יצחק' ורבינו נטווה כידוע קשר נפלא וארוך שנים של הערצה וידידות עמוקה וביטויי הערכה מופלגים שנשמעו מפייהם זה על זה.

זכורני שפעם למד רבינו ה'ברכת משה' בספרו שו"ת 'מנחת יצחק', ותוך כדי לימודו נענה "כשלומדים בספר 'מנחת יצחק' רואים בחוש שחידושי תורה כאלו אי אפשר לזכות ולחדש, כי אם על ידי לימוד תורה לשמה".

לאחר שנכנס ה'מנחת יצחק' לחדרו של רבינו התפתחה ביניהם שיחה הלכתית מופלאה.

עקב מחלת העור ממנה סבל רבינו רבות בשנים נבקעו בעורו פצעים פתוחים, כתוצאה מכך אירע פעמים רבות שנדבקו שערות הפאות למקום הנחת תפילין של ראש, ומטעם זה נהג רבינו בכל יום לפני התפילה הנחת תפילין לסדר את פאותיו במסרק ולהפריד השערות מהראש, כדי שלא יהיה חציצה בתפילין.

ועל כך נסובה שאלתו של רבינו לבעל ה'מנחת יצחק', כיון שקשה לו עכשיו לאור מצבו הרפואי לסרק ולהפריד השערות, האם יש לחוש מחציצה בהנחת התפילין, ונענה ה'מנחת יצחק' שלא.

השאלה השנייה ששאל רבינו, הנה קיימא לן להלכה, שחולה ביום כיפור שאומר שצריך הוא לאכול, והרופא אומר שהוא לא צריך, אזי שומעים לחולה, ושאל אותו רבינו האם היסוד הזה הוא רק ביום כיפור, או שמא גם בעניינים אחרים, בשאר ימות השנה, כשהחולה אומר שהוא צריך למשהו והרופא אומר שאינו צריך, שיש לשמוע לחולה.

כשנכנס ה'לב שמחה' אל חדרו של רבינו בבית החולים, אמרתי לרבינו ששכב בעיניים עצומות, "הרבי מגור נמצא כאן".

רבינו שהיה שרוי בחולשה עצומה לא הגיב מאומה, וה'לב שמחה' לא השתהה, הניח ידו על כתפו של הרבי אמר "רפואה שלימה" ויצא מן החדר בזריזות.

לאחר צאתו מן החדר החל הרבי להניע ידו כמרמז לדבר מה, הטיתי ראשי ושאלתי לבקשתו ונענה: "הרבי מגור היה כאן, אני רוצה לתת לו יד".

מיהרתי החוצה בעקבותיו של ה'לב שמחה', שהיה כבר בסוף המסדרון ומסרתי את דברי רבינו. בעל ה'לב שמחה' הסתפק אם לחזור, ושאלני בפשטות 'זאהל איך צוריק גיין - האם כדאי שאחזור לחדר'.

נענית ואמרתי ביראת כבוד "הרי בגמרא (ברכות ה, ב) מצינו 'הב ליה ידה ואוקמיה', כלומר שיש כוח בנתינת יד של צדיק להחיש רפואה. הדברים הוטבו בעיניו ועל אתר סב ה'לב שמחה' וחזר אל החדר, בהיכנסו לחדר נתן לו רבינו יד והוא ברכו ב'רפואה שלימה' ויצא.

השיחה הראשונה: די שהוא חי

ביום י"ט סיון, יום לפני היארצייט של אמו הרבנית הצדקנית מרת חנה רייצא ע"ה, פנה אליי רבינו ושאל 'מי נמצא מחוץ לחדר', אמרתי שבחוץ עומד הרה"ח ר' ישראל קאפ זצ"ל, ואמר רבינו שייכנס.

בהיכנסו לחדר ביקש ממנו רבינו שייתן על חשבוננו כסף לצדקה כמניין 'חנה רייצא' ו'נשמה' לעילוי נשמת אמו ע"ה לרגל היא"צ. באותה שיחה סיפר לו רבינו את המעשה הבא:

האחים הקדושים הרה"ק רבי אלימלך מליזנסק והרה"ק רבי זושא מאניפולי בעת הליכתם בגלות נקלעו לעיר מסוימת לאחר שסיימו את שהותם בעיר ביקשו ליטול את מקל נדודיהם ולהמשיך בדרכם אולם הרגישו שאינם יכולים להמשיך בדרכם, 'ס'האט זיך נישט אוועק געפארן', אך לא ידעו מה טעם הדבר שמונעים מהם משמים לעזוב את העיר.

יום אחד בעת לכתם ברחוב קלטו אוזניהם שיחה בין שני יהודים שצעדו לפנייהם שמעו את האחד מתאונן באוזני חברו על הצרות הגדולות שתקפוהו, עד שאינו יכול לעמוד בייסורי האיוב העוברים עליו.

ה'מנחת יצחק' בחוכמתו הבין שיש דברים בגו, כנראה שכבר יש ויכוח כלשהו בין רבינו לרופא, שרבינו מבקש להחמיר על עצמו בדבר שהרופא אומר שאינו צריך, ועל כן השתמט מלענות על שאלה זו, ונענה כי אין זה דבר פשוט.

כשיצא ה'מנחת יצחק' מחדרו של רבינו היה שרוי בהתרגשות עצומה מכך שאלו השאלות שמעסיקות את רבינו בהיותו שרוי במצב נורא כזה, לאחר שפלג גופו השתתק ויכולתו להתנהל בכוחות עצמו נלקחה ממנו.

ונענה ה'מנחת יצחק' באוזניו בהתעוררות: "מ'דארף פארמאכ'ן די גמרא און זיך נעמען זאגן תהלים און מתפלל זיין - צריך לסגור את הגמרות ולהתחיל לומר תהלים לרפואתו של הרבי מלעלוב".

יהב ליה ידיה:

ביקורו של ה'לב שמחה' זצוק"ל

באותם ימים הגיע גם כ"ק אדמו"ר ה'לב שמחה' מגור זצוק"ל לביקור חולים אצל רבינו.

בין רבינו לבעל ה'לב שמחה' שרר קשר אמיץ של ידידות עמוקה שתחילתו שנים רבות קודם לכן: באחד מביקוריו של אביו הרה"ק ה'אמרי אמת' זצוק"ל בארץ ישראל לפני המלחמה, התלווה אליו בנו ה'לב שמחה' שהגיע אז עם יחד בני ביתו להתפלל בארץ ישראל.

באחד הימים נסע ה'לב שמחה' להתפלל ב'קבר רחל' והנה באמצע הדרך אירעה תאונה במכונית בה נסעו, ב"ה הם יצאו ללא פגע אך המכונית יצאה מכלל שימוש והם נותרו על אם הדרך, משמים חלף במקום באותה שעה רבינו ה'ברכת משה' שהיה בדרכו לקבר רחל ובראותו את ה'לב שמחה' ובני ביתו, הזמינם לעלות למכוניתו ונסעו יחד לקבר רחל.

באותה נסיעה התודעו רבינו וה'לב שמחה' זה לזה ומני אז נוצר ביניהם קשר מופלא שנמשך על פני עשרות שנים.

בשנת תשל"ח, חודשים ספורים לאחר שעלה ה'לב שמחה' על כס ההנהגה, הגיע לביקור אצל רבינו במעון קדשו בעיה"ק טבריה, באותו ביקור ביקש ה'לב שמחה' את הסכמתו של רבינו להעביר את קבר אביו ה'אמרי אמת' למערת בית גור בהר הזיתים.

אמנם כידוע רבינו הייתה שיטתו ודרכו בעניין זה כי 'צדיקים געבין זיך אליין א עצה - צדיקים מסתדרים בכוחות עצמם', בכוחם לדאוג לעצמם ולהגיע לאן שברצונם להגיע, ואין צורך להעבירם ממקום למקום.

החבר שחש בצער רעהו ביקש לנחמו ואמר לו שאל לו לדאוג ולהצטער, "די שהוא חי". התפלא ידידו ואף התרעם עליו "הלא סיפרתי לך על גודל סבלי וצרותי הרבים עד שטוב יותר 'לא לחיות' מחיים שכאלו, ואתה מנחמני בכך שאני עודני חי?"...

"לא הבנת את דבריי", החזירו השני, "כשאמרתי כי 'די שהוא חי', לא התכוונתי אליך, התכוונתי לאבניו שבשמים שהוא חי וקיים ויכול לגאול אותנו מכל צרותינו (ובלשו"ק "מיר האבן א לעבעדיגער באשעפער וואס קען אונז ארויס לייזן פון אלע צרות").

כששמעו זאת האחים הקדושים סחו זה לזה כי עתה מבינים הם מדוע נתעכבו מן השמים בעיר זו, הכל בכדי שיזדמן לידם לשמוע שיחה מחזקת ומלאת אמונה זו, ע"כ המעשה.

מובן היה מאליו מה שרבינו זי"ע רומז בסיפור מעשה זה, כי למרות כל הייסורים שהיו מנת חלקו של רבינו בעקבות מצבו הרפואי הנורא, אף על פי כן 'די שהוא חי', הידיעה שהוא יתברך חי וקיים היא החיזוק הגדול ביותר.

הייתה זו למעשה השיחה הראשונה שערך רבינו עם מי ממקורביו מאז האירוע, והמסר העצום והמחזק שעלה מתוכה נחרט בציפורן שמיר לדורות.

--- די שהוא חי.

הבקשה הפלאית: גביע של הכרת הטוב עבור ה'שפע חיים'

שני רופאים זכורים לטוב טיפלו באותם ימים ברבינו, האחד הוא ד"ר אברמסקי שהיה מצאצאי הרה"ק הרבי ר' שמעלקא זי"ע והשני היה ד"ר פלדמן.

והנה באחד הימים בעודו שוהה בבית החולים, פונה אליו רבינו ומבקש ממני ללכת ולרכוש חמשה גביעי כסף שברצונו להעניק כשי, האחד עבור כ"ק האדמו"ר בעל ה'שפע חיים' מצאנו זצוק"ל, אחד עבור פרופסור פלדמן אחד עבור ד"ר אברמסקי, אחד עבור הרה"ח ר' יעקב גרוסמן שליט"א שנישא באותו שבוע, ואחד עבור הרה"ח ר' פנחס הרש"ל שליט"א שאף הוא נישא אז.

ששיגר בעל ה'שפע חיים' לרבינו בו הוא כותב שערך עבורו 'פדיון נפש' לרפואתו.

ה'שפע חיים' אף הגיע לבקר את רבינו פעמיים בשנות חוליו, פעם אחת הגיע למעונו בעיה"ק טבריה ופעם שנייה בשיכון ה' בבני ברק, ואף רבינו נסע אח"כ לביקור אצל ה'שפע חיים' ב'קרית צאנז' בנתניה.

באחת השנים שיגר רבינו את בנו, כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע שהתגורר בארה"ב למסור 'משלוח מנות' בשמו לבעל ה'שפע חיים', ועוד יש עמנו להאריך על קשר מופלא זה בין הני תרי צדיקים.

מ'הדסה' ל'שערי צדק': עד תשעה באב

במהלך חודשי הקיץ שהה רבינו בבתי החולים, תחילה כאמור הדסה עין כרם בירושלים ולאחר תקופה עבר לבית החולים 'שערי צדק', שם שהה עד תשעה באב תשמ"א. אותה שנה במוצאי תשעה באב לא התאפשר לרבינו לנסוע לכותל המערבי כמנהג רבוה"ק עקב מצבו, אך בשנים הבאות שוב חזר לנסוע כדרכו בקודש במוצאי ת"ב.

לאחר תשעה באב הורו הרופאים שעל רבינו לעבור טיפול פיזיותרפיה מסוים עקב מצבו, כיון שלא רצינו שהרבי יעבור את הטיפול במסגרת בית החולים, הוחלט לשכור עבורו דירה במרכז הארץ, בקרבת בית החולים 'תל השומר', כך שהצוות הרפואי של בית החולים יוכל להגיע לדירה ולטפל שם ברבינו.

הדירה שנמצאה הייתה ביישוב 'סביון' שבמרכז הארץ. וכך בימי חודש אב תשמ"א, לפני ארבעים ושתיים שנה בדיוק, עבר רבינו לדירה שנשכרה ב'סביון', וכאן החלה תקופה חדשה ומופלאה בדברי ימי רבינו:

הלא היא 'תקופת סביון', אשר עצם אזכורה מעלה מיד בפי חסידים בני הדור ההוא עובדות וזיכרונות מרטיטים מן הקודש פנימה, על טיש'ן ומעמדי קודש שהתרחשו בה, ועליה נרחיב בעז"ה בפרק הבא.

(המשך יבוא בעז"ה)

בעוד שאת מטרת קניית ארבעת הגביעים האחרונים הבנת, הרי שבנוגע לגביע הראשון לא ירדתי לסוף כוונתו של רבינו, שכן לא שמענו אז על שמחה הנערכת בחצה"ק צאנז, והדבר היה לפלא בעיניי.

הרהבתי עוז ושטחתי את פליאתי בפני רבינו, ואף הוספתי כי לא ידוע לי על שמחה המתקיימת בימים אלו אצל הרבי מצאנז. אך רבינו סימן לי בידו ונענה בקצרה 'איך ווייס - אני יודע'. ולא יסף.

רק לאחר מכן נודע לי הדבר: מתברר שכאשר קיבל רבינו את השיתוק למחרת חג השבועות, הרי שבחול"ל היה זה בשעות הלילה של היום השני של חג השבועות (שכן יש הפרש של כשבע שעות). זמן קצר לאחר שהובהל רבינו לבית החולים הגיעה הידיעה הקשה לארה"ב והתפשטה כאש בשדה קוצים בקרב היהדות החרדית.

כשנודע הדבר להרה"ק ה'שפע חיים' ששהה אז ב'יוניאן סיטי' באמריקה הזדעזע מאוד והורה מיד לעורר את כל בחורי ישיבתו להשכים ולהתאסף מיד לאמירת תהלים בצוותא לרפואתו של רבינו. בעת קריאת התורה של יום ב' דשבועות, כל מי שעלה לתורה בבית מדרשו של ה'שפע חיים' ערך 'מי שברך', לרפואת רבינו.

הרה"ק ה'שפע חיים' הרעיש את השמים בתפילותיו למען רבינו ונכנס בעבי הקורה לפעול לישועתו, כשהוא לוקח זאת על עצמו באופן אישי, עד שמרוב מאמץ חש בראשו ונאלץ לכרוך את ראשו במטלית רטובה במשך כמה ימים.

ומתברר שפעולותיו של ה'שפע חיים' לרפואת רבינו לא נעלמו מנגד עיניו...

למרות שבאותה שעה איש ממקורביו רבינו לא ידע ולא שמע על כך, רבינו עצמו ידע והרגיש ברוח קדשו בכל אשר עשה למענו, ועל כן ביקש לשגר לבעל ה'שפע חיים' גביע כסף כהכרת הטוב על כל אשר עשה והשתדל עבורו.

בשולי הדברים יש לציין כי בין רבינו לבעל ה'שפע חיים' היו קשרי ידידות מיוחדים ומופלאים במינם, כך השתמר בידינו מכתב

קיצור שו"ע

שב"ק ואתחנן י"א אב ה'תשפ"ג

סעיף ה.

בביתו של ישראל אסור להניח לעובד כוכבים שיעשה מלאכה בשום אופן, ואפילו משרת עובד כוכבים שרוצה לעשות מלאכה בשביל עצמו צריכין למחות בו.

סעיף ט.

אמן עובד כוכבים שעשה מלפוש בשביל ישראל והביאו לו בשבת, מתר ללבושו, ואם ידוע שגמרו בשבת אין ללבושו כי אם לצרף.

ג' סעיפים בכל יום נכתנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שביתת כלים, מכל מקום כיון שהוא נוטל שָׁכָר וְהַשְׁכִּירוֹ בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת, מִחֲזִי כְּאֵלוֹ עוֹבֵד הַכּוֹכָבִים הוא שְׁלִיחוֹ. וְכִּיּוֹם חֲמִישִׁי מִתֵּר לְהַשְׁכִּירוֹ. וְלְהַשְׁאִיל לוֹ, מִתֵּר אֶפְלוֹ בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת וְאֶפְלוֹ כְּלִים שְׁעוֹשִׂין בְּהֵן מְלָאכָה, וּבְלֵבֶד שֶׁקָּחָם עוֹבֵד הַכּוֹכָבִים מִבֵּיתוֹ שֶׁל הַיִּשְׂרָאֵל קִדְּם הַכִּנְסֵת שַׁבָּת. אֶפְלוֹ מִתְּנָה עִם עוֹבֵד הַכּוֹכָבִים שֶׁהוּא יִשְׁאִיל לוֹ עֲבוֹר זֹאת כְּלִי בְּפֶעַם אַחֲרָת, מִתֵּר. וְלֹא אֲמַרְיֵן בְּכֹהָאֵי גִּוְנָא דְהוּי כְּשִׁכְרוּת. וְכֵן לְהַשְׁכִּירוֹ לוֹ כְּלִים שְׁאִין עוֹשִׂין בְּהֵן מְלָאכָה, מִתֵּר אֶפְלוֹ בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת, כְּשֶׁעוֹבֵד הַכּוֹכָבִים מוֹצִיאֵם קִדְּם שַׁבָּת.

גְּדוּל. אֲבָל אֲסוּר לְקַח כְּלִים וּמְלִבוּשִׁים מִבֵּית הָאֵמֶן אֶפְלוֹ מֵאֵמֶן יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שְׁאִינוֹ אֵמֶן אֶלָּא שֵׁישׁ לוֹ חֲנוּת שְׁמוּכָר מְנַעְלִים וְכְדוּמָה, מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל הַמְכִירוֹ לְקַח מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת וּלְנַעֲלָם, וּבְלֵבֶד שֶׁלֹּא יִקְצִץ עִמּוֹ דְּמֵי הַמְקָח, וְגַם לֹא יְהִי דְבָרִים שֶׁהוֹבְאוּ מִחוּץ לְתַחוּם.

סעיף י.

כְּלִים שְׁעוֹשִׂין בְּהֵם מְלָאכָה כְּגוֹן מַחְרָשָׁה וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן, אֲסוּר לְהַשְׁכִּירוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת. וְאֵף עַל פִּי שְׁאִין אֲנוּ מְצוּיִם עַל

השכינה בכתה יחד אתו

בימי "בין המצרים" מרבים לבוא אל הכותל המערבי לערוך תיקון חצות. בימים אלו ערב תשעה באב עולה בזיכרון דמותו של המקובל הירושלמי רבי יוסף לייב זוסמן זצ"ל, האישי שהכותל היה ביתו הראשון, ומדי לילה, במשך כל ימות השנה, ערך כאן "תיקון-חצות" בבכי מר ודמעות שליש.

רבי יוסף לייב סיים את הספירה. מי שחושב שכעת הוא יתחיל למהר - טועה. כעת מגיע תורן של התפילות של אחר הספירה. "הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה".

עומד הוא מול אבני הכותל החשופות וקולו מפציר כילד המתחנן לאמו שתואיל כבר לתת לו את משאלת לבו, ולהחזיר לו את מה שלקחה ממנו. "הרחמן הוא יחזיר לנו", הוא מדגיש את החי"ת בהגייה גרונית, כבני עדות המזרח, מנהג שסיגל לעצמו בשחר נעוריו, כדי לקרוא קריאת שמע כהלכתה, בדקדוק המקסימלי. חוזר על המילים פעם אחר פעם, ופתאום הן מקבלות פירוש חדש. בעצם לא פירוש חדש, אלא את הפירוש המקורי שהאוזן הממוצעת כבר לא שומעת מרוב שגרה. היה לנו בית המקדש, היתה לנו עבודת בית המקדש, לא לאבות שלנו, אלא לנו! ולקחו לנו אותה, ואנחנו מבקשים ומתחננים "הרחמן", הרי אתה מרחם, אנא, בטובך, תחזיר לנו את עבודת בית המקדש למקומה. והאצבע מונפת אל מול מקום המקדש באמירת המילה "למקומה".

וכשהוא ממשיך הלאה, אתה שם לב שהדגש מושם יותר על המילים האלו, ופחות על "במהרה בימינו". יש סדר עדיפויות בעולם. קודם כל צריך שיבנה בית המקדש. שזה יהיה בחייו של רבי יוסף לייב? על כך צריך להתעקש פחות!

"קרה לי בעבר ספירתי למרבה הבושה ספירת העומר בלי ברכה, בגלל ששכחתי להתפלל ערבית לילה אחד", אמר לנו תייר אמריקאי חרדי בהתרגשות לאחר שעמד יחד אתנו וצפה שעה ארוכה בעבודת הקודש של רבי יוסף לייב, "כעת אני כבר לא מבין את עצמי. מי ששומע את סדר ספירת העומר של רבי יוסף לייב זוסמן ליד הכותל המערבי, לא יכול להבין איך בכלל אפשר לשכוח לספור ספירת העומר. אם תראו את מנהל הבנק המרכזי של ארה"ב יושב מול הר של מטילי זהב - ופניו מאירות פחות מפניו של רבי יוסף לייב נוכח ערימת יהלומים של ספירת העומר - הרי לא תוכלו לשכוח לעולם מהי משמעותו של מטיל זהב!".

לדעת לערוך "פדיון-נפש"

רבי יוסף לייב זוסמן נולד בירושלים בטבת תרפ"ג, לאביו הרב משה חיים זוסמן שהיה סופר סת"ם. הוא למד בשיבות "עץ חיים" ו"מאה שערים" ודבק ללא שיוור ברבותיו, הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ומאוחר יותר ברבי יעקב משה חרל"פ זצ"ל שממנו קנה את דרכו בעבודה, וממנו ספג את עיקר תלמודו בנגלה ובנסתר. איש צנוע היה ומעולם לא נדחק אל כותל המזרח. אבל גדולי ירושלים ידעו את ערכו וכבדו אותו מאד. האדמו"ר מגור בעל "בית

הראש העיף על הכר, רבי יוסף לייב השליך את גופו המיוסר על כמה קרשים וקונן על חורבן בית המקדש.

משל ידוע מספר על אשה שהקשתה בלדתה והרופאים הניחו לה לבחור בין חייה לבין חיי העובר. הקריבה האשה את חייה והעדיפה למות בלדתה ובלבד שהילד יצא לעולם בריא ושלם. רק בקשה אחת היתה לה לבעלה בטרם מתה: שהילד יידע שאמו מסרה את נפשה עבורו, ויאמר קדיש בכונה גדולה בהגיעו למצוות.

כשגדל הילד ונהיה בן י"ג, ערך לו אביו מסיבת בר-מצוה מפוארת, והתנה עמו כי בנוכחות כל הקהל יאמר קדיש לעילוי נשמתה של אמו המנוחה, שיום היארציטי שלה חל ביום הולדתו. קדיש בכונה גדולה, מילה במילה. הבטיח העלם. אבל כשהתאסף הקהל ובאו גם כל החברים מהכיתה, שכח את הבטחתו ובלע את כל הקדיש שנשימה אחת. ללא טיפת רגש ובלי שום כוונה. כעס האב ושאלו, "הזאת הכרת הטובה לאמך שמסרה את נפשה כדי שאתה תבוא לעולם?!" ענה הנער בחופזה, "מה היא אמי עבורי? תמונה על הקיר, גלעד-מצבה דומם, וכי יש לי רגש אליה? הן לא ראיתה מימי!"

התעלף האב.

הנמשל מובן מאליו, מי שאומר שאיננו כוכה בימי בין המצרים כי לא ראה את בית-המקדש וזו אבלות ישנה עבורו, נראה בדיק כמו אותו נער כפוי טובה. הקב"ה הקריב את ביתו למעננו, ושפך את חמתו על העצים והאבנים, כדי שעם ישראל ישרוד ולא יאבד חלילה בעווננו. ומה אנחנו אומרים, איך אפשר להתאבל על דבר שלא ראינו מעולם?!

אבל רבי יוסף לייב חי את החורבן הנורא כל ימיו, ותמיד ראה את הלהבות הבוקעות מן הבנין הנשרף, שממנו נותר רק כותל אחד מערבי מחומתו החיצונית.

ולכן רבי יוסף לייב לא הסיח דעת מן הכותל המערבי לעולם. תמיד חשב עליו. תמיד הגה בו. זהו סמל העבר, ההווה והעתיד שלנו, איך אפשר להתנתק ממנו במחשבה אפילו לרגע אחד?

"הוא יחזיר לנו"

ובימי ספירת העומר... מי שזכה לשמוע אותו סופר ספירת העומר בכותל המערבי, לא יכול לשכוח את המעמד. המנין שעמד סביבו בשעת תפילת ערבית התפרק מכבר. כולם כבר נסעו הביתה. רק רבי יוסף לייב עודנו עומד לפני ה'. ומברך את הברכה שלפני הספירה בכל הכוונות הידועות לידועי ח"ו. מאריך עד אין קץ בשם הוי"ה וסופר את הספירה לא כמונה מעות אלא כמי שמונה יהלומים. כל מילה, בשקיקה וערגה. כל הנפש מתמוזגת במילים היקרות.

שעת חצות ברחבת הכותל המערבי התקרבה. הרחבה כבר כמעט התרוקנה. קבוצת בחורים צעירים סיימה תפילת ערבית ועמדה לעזוב. בפינה אחרת עמדו כשלושים אברכים שבאו להתפלל לרפואתו של ראש הכולל שלהם שחלה אנושות לפתע וסכנה חמורה נשקפה לחייו. קולותיהם התגבהו בזעקת "הבט ימין וראה ואין לי מכיר, אבד מנוס ממני".

אחרי פרקי התהלים ו"מי שברך" השתתקו הקולות והאברכים עזבו את המקום. אבל מי שמכיר את המקום יודע כי זה השקט שלפני הסערה. עוד מעט יבוא לכאן המקונן הגדול.

נהמת רכב מתקרב בישרה על בואו. הוא יוצא בקושי מתוך המכונית. אדם מבוגר. פניו שופעות הבעה של טוב לב ונועם, זקן מדובלל אפור קצר ושתי פיאות שידעו ימים צעירים יותר.

הוא הולך באיטיות על רגליו החולות והנפוחות, מתקדם לעבר המערה הפנימית הגדולה משמאל. עיניו כמו בוחנות את הכותל מבעד לעדשות משקפיו העבות. שפתיים ננגסות בצער. אנחה כבושה בוקעת מעומק לבו ומסתננת החוצה, לא! לפי מראה הקיר והאבנים, החורבן עודנו בעיצומו והקב"ה עדיין שרוי בגלות.

- - הוא עוד לא נגאל! שכינתא בגלותא!

צערו עולה על גדותיו. הוא חולץ את נעליו הכבדות, מתיישב על קרשים המונחים על הארץ ופורץ בזעקה מרה "אלוקים, באו גויים בנחלתך, טמאו את היכל קדשך!".

וכך החל לו "תיקון חצות" של רבי יוסף לייב זוסמן, המקובל הצדיק הירושלמי. האיש שהקדיש את כל חייו להשתתפות בצערו של הקב"ה שביתו נחרב ואין לו דירה בעולם הזה. לילה לילה, במשך כל ימות השנה, חוץ מלילי שבתות וחגים, כמובן, היה מגיע רבי יוסף לייב אל הכותל המערבי לבכות עם הקדוש ברוך הוא ביחד. "שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים שבעוונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי". הוא שמע את קול הבכי הזה ובכה יחד אתו. מדי לילה. בשעה שהאנשים לובשים כתונת לילה ומבקשים להניח את

ישראל" זצוק"ל הפליג בשבחו וקירב אותו מאד. "ממש השתעשע בו" מספרים מקורביו. כ"ק מרן האדמו"ר הברכת משה זיע"א ביקר בכותל זמן קצר לפני שלקה בשיתוק בז' סיון תשמ"א. בעת שהרגיש כיצד המחלה הקשה מתקרבת אליו. הוא התפלל תפילת ערבית במקום, וכאשר עמד לעזוב גילה את רבי יוסף לייב עומד ספון כשראשו בין חגווי הכותל. מיד ניגש אליו והפציר בו בתחנונים: "רבי יוסף לייב, איהר זענט דאך א 'מתפלל'. (הרי אתה 'מתפלל') אנא זכרו אותי לטובה, את משה מרדכי בן חנה רייצא, לרפואה שלימה". מי שידוע כמה היה שקול כ"ק מרן הרבי הברכת משה זיע"א במוצא פיו וכמה החשיב כל מילת שבח שאמר, מבין את ערך הדרגה העליונה הנקראת "מתפלל". ואכן, כמה פעמים שלח הרבי הברכת משה זיע"א שלוחים אל הרב זוסמן שיערוך לו סדר "פדיון-נפש", בו היה בקיא על פי תורת הנסתר. גם כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א שמר אתו על קשר סמוי ובעת שהגיע להתפלל בכותל במערבי מדי פעם היה מעניק לו בנדיבות ממתנת ידו להנהונו לאותו צדיק מקובל.

אגב, רבים ידעו על כוחו המיוחד לערוך סדר "פדיון-נפש" והם באו אליו בבקשה לערוך להם פ"ב. ביניהם גם מקובלים שידעו בעצמם כיצד עורכים את הסדר, אבל העדיפו שהוא יעשה זאת עבורם. ומעשה במקובל אחד, הרב י. ש. שחלה וסבל מכאבים עזים בידו. ערך הלה "שאלת חלום" לברר כיצד תעלה לו ארוכה. התשובה שנאמרה לו לדבריו היתה, כי אם הרב יוסף לייב זוסמן יערוך לו "פדיון נפש" ירפא. לא איחר האיש לעשות כן, וכבר למחרת הגיע למעונו של רבי יוסף לייב, מצויד במניין המטבעות הדרוש לצורך התיקון, וגם במניין מקובלים... שיהיו נוכחים בשעת עריכת הפדיון. לפליאתו של בעל הבית, סיפר לו האורח על דבר שאלת החלום שערך, ורבי יוסף לייב סבר וקיבל.

לאחר סדר הפדיון, חלפו כאביו של המקובל הרב י. ש. כבמטה קסמים.

"השכינה הקדושה בוכה יחד אתו"

בשנת תש"ל-תשל"א ביקר האדמו"ר מבובוב זצוק"ל בארץ, ובאחד הימים בא להתפלל בכותל המערבי. שעת חצות היתה, והרבי עמד ועקב מוקסם כולו, אחר עבודתו הקדושה של רבי יוסף לייב, שישב והתייפח בבכי חסר מעצורים. "היתכן כי בדורנו ישנם עוד יהודים כאלו שידועים לבכות ככה על החורבן?" שאל האדמו"ר, נפעם כולו, "והרי השכינה הקדושה בוכה יחד אתו".

לאחר ביקור זה, ביקש הרבי מרבי יוסף לייב לסור אליו לאכסניה שלו, לביקור שאי אפשר להגדירו כביקור נימוסין גרידא, ומני אז נקשר אתו בקשר אמיץ. הרבי מבובוב העריץ אותו מאד, והיה שולח אליו כסדר מעטפות מלאות וגדושות בהמוני קוויטלאך, בבקשה שיתפלל על אותם יהודים שהזכירו עצמם לטובה בפתקי דרחמי. לא אחת היה פונה אליו ומבקש ממנו, "רבי יוסף לייב, נכנסים אלי המוני יהודים, וכולם צריכים ישועה, ואני מברך אותם. אנא, התפלל עלי שהברכות שלי יתקיימו!".

לומר שיעור בקבלה

בנו, הר"ר יצחק זוסמן, מספר כי לאחר מלחמת "ששת הימים" החל אביו רבי יוסף לייב ללכת לכותל המערבי דבר יום ביומו. היה עומד ליד האבנים החמימות בשעות אחרי הצהרים, וגומר שם את ספר התהלים דבר יום ביומו. ראהו הגאון רבי אברהם דוב אויערבאך זצ"ל, וניגש אליו, "ר' יוסף לייב, והרי בקיא אתה בש"ס ובקבלה, לגדולות מאלו נוצרת. רצוני שתבוא לשמש כמגיד-שיעור בקבלה בישיבת המקובלים "שער השמים".

סירב רבי יוסף לייב וטעמו ונימוקו עמו. תורת הקבלה עמוקה היא מני עומק. המושגים הערטילאיים אינם מובנים לכל אחד, וצריך חדות חושים ועדינות הרגשה להבין את הנושאים המופשטים. הוא חשש פן לא יבינו אותו כהלכה ויצא שכרו בהפסדו. אבל רבי אברהם דוב לא הניח לו והצליח לשכנעו. תקופה ארוכה שימש רבי יוסף לייב כר"מ בישיבת "שער השמים", עד שמצא לו מחליף, ועזב באנחת הקלה את תפקידו.

"מה הוא מצא בי?"

ולא רק הוא ידע את ערכו וגדולתו בחכמת הנסתר, לפניו היה זה הלמדן הירושלמי הישישי רבי ידיה זילברמן, שהיה מטריח עצמו מדי יום מביתו שברחוב יוחנן הסנדלר (שכונת גייע כפיים, למי שזוכר) ומשרך את רגליו הישישיות במעלה רחוב פינס, בכל מזג אויר כלשהו, אל ביתו של רבי יוסף לייב, כדי ללמוד אותו בחברותא. גם סופת שלגים לא עצרה אותו מלהגיע אל החברותא. עד שזה האחרון התפלא באזני בנו, "אינני יודע מה הוא מצא בי שהוא טורח כל כך לבוא אלי".

עבודת הקודש של "תיקון חצות" לא התחילה ליד הכותל המערבי, אלא עוד שנים רבות לפני המלחמה. בימי צעירותו, כשהתגורר עדיין בביתו הישן בשכונת "בית ישראל" ברחוב חיים עוזר. אלא שבבית שם מחסום לעצמו, והשתדל לא לבכות בקול כדי לא להפריע לבני המשפחה. אולם, כשגבר צער, היתה יללה נוקבת פורצת מפיו.

בין הדירה לבין דירת השכנים הפריד רק קיר דק, שלא הצליח למנוע מגלי הקול לעבור את המחיצה. מעבר לקיר ישבה השכנה, אשה יראת שמים שהאזינה בלב הולם לבכיו של השכן הצדיק על החורבן.

והייתה בוכה יחד אתו! - - -

לבד בכותל בליל שלגים

כל באי הכותל המערבי הכירו אותו. רבי יוסף לייב והכותל המערבי, מקשה אחת הם. לא רק המתפללים, אלא גם כל עובדי הכותל, השומרים הסדרנים ואפילו המנקים, קבלו את פניו בחרדת קודש. פעמיים בשנה היה יוצא לחלוטין מגדרו ועובר לפני התיבה ליד הכותל המערבי בעת מעמד "ברכת כהנים" ההמוני ליד הכותל המערבי, בנוכחות של אלפי איש.

ומספר לנו הרב בנימין פרויברט, שהיה מקורב אליו מאד ושנים רבות היה מגיע אתו אל הכותל המערבי מדי לילה.

"זה היה לילה של חודש טבת. החורף הירושלמי בעיצומו. שלג כבד כיסה את ירושלים במעטה עבה. איש לא העז לצאת מביתו. וכי יש תענוג גדול יותר מאשר להתכרבל בשמיכת פוך עבה בבית מחומם היטב כאשר בחוץ יורד שלג? בסולם הערכים של רבי יוסף לייב כלל לא הופיע תענוג מסוג זה. והייתה לו דאגה כבדה יותר מהשלג המשתולל בחוץ..."

לקדוש-ברוך-הוא אין בית!

והוא נוסע לבכות יחד אתו בכותל המערבי.

אכן, יורד שלג כבד, אבל עם קצת רצון טוב אפשר להשיג רכב ולנסוע לכותל.

המכונית אוספת אותו מביתו הצנוע בשכונה הירושלמית הישנה "בתי ברוידא", המכונה בז'רגון הירושלמי "ברוייד'ס הייזר". הנהג מצליח לפלוש לעומקו של רחוב הנצי"ב.

אבל המכונית אינה ערוכה להתמודד עם שלגים. באמצע הדרך המנוע משתתק והרכב נתקע. לא כאן ולא שם. קצת רחוק מהבית ורחוק מאד מהכותל. הרב פרויברט פונה אליו: "נו, הרב זוסמן, אולי פעם אחת מוותרים, אולי נחזור הביתה?".

רבי יוסף לייב מתחלחל מן השאלה. "מה אתה מדבר? הרי בלילה כזה אף אחד לא נמצא בכותל המערבי. איך אפשר להשאיר את השכינה הקדושה לבד?!"

יושבים וממתנים על אם הדרך. השלג מכה בעוז. הכבישים שוממים כולם בשעת חצות.

פתאום מגיח מן האפילה זחל"ם משטרתי ששייט בקלות על הכבישים המושלגים בעזרת שרשראות הברזל שלו. מן הרכב קופץ שוטר מוסלמי מהכותל. הלה מכיר היטב את המקובל הירושלמי הצדיק ומעריץ אותו יותר מאשר את הקאדי שלו, להבדיל. "הרב זוסמן, נתקעת בשלג?" הוא מחייך באהדה, "בוא כבוד הרב, בוא תיכנס לזחל"ם. אנחנו לוקחים אותך לכותל לתיקון חצות. כי הכותל בלי הרב זוסמן זה לא כותל!".

הרב זוסמן ומלווהו עוברים לזחל"ם המשטרתי ונוסעים לכותל. כפי שניבא מראש, הרחבה ריקה לגמרי. אף אדם לא נמצא. מרבד ענק של שלג בלי שום טביעות רגליים. מעטה מרהיב של לובן אחיד המעיד כי מזה זמן רב לא דרכה כאן רגל אדם. אוהבי מראה שלג נקי מסוגלים להתמוגג שעות מן המחזה. אבל בסולם הערכים של רבי יוסף לייב זוסמן, לא רשומה התמוגגות מסוג זה. אצלו ידועה התמוגגות בדמעות.

רק יצא מהרכב וראה את הרחבה הריקה, ומבול של דמעות מציף את עיניו. "אוי, מה היה לנו. הביטה וראה את חרפתנו. הבט משמים וראה היינו לעג וקלס בגויים".

בצעדים נחפזים רץ הוא אל מול פני העזרה, כשרגליו קופאות על הרצפה הקרה. הוא פוצח בתיקון חצות מתוך התרגשות יתירה. מקווה מעומק לבו כי אולי זאת הפעם תזדעזע השכינה ובבוקר יקבל את פני משיח צדקנו!

כדי כך הייתה אמונתו לוהטת, והיא אשר סחפה והדביקה בחום העצום שבקע מלבו הרוגש מאות אנשים שעמדו סביבו בשעת חצות ועקבו בדמעות אחר עבודתו הקדושה. מנסים לקבל מושג כיצד צריך להתאבל על ירושלים.

פרשת ואתחנן

שנקראים בשם משפטים, היינו שכל העולם רואים את העבודה שלהם שכל היום יושבים על התורה ועל העבודה ועוסקים ג"כ בשאר מצות, ויש צדיקים הנקראים בשם חקים היינו שהם יושבים בבית מסוגרים וכל העולם אינם מבין עליהם רק שהם מאמינים בהם שהם צדיקים, ולפי"ז יש לומר דכך היא הכוונה של הכתוב **כי מי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים** היינו דגם אצל צדיקים יש חקים ומשפטים, **ככל התורה הזאת**, היינו כמו יש בתורה מצות שהם חקים ומשפטים כמו כן יש אצל צדיקים גם כן חקים ומשפטים, והוטב מאוד בעיני ש"ב הרב הקדוש מרוזין.

אהלי צדיקים

בְּצַר לָךְ וּמִצְאוֹךָ פֶּלַח הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֶלְקֵיךָ (ד, ל)

אחריית הימים רומז על אחרית השנה כי ימים הוא שנה, והיינו, אם יהיה לך עת צרה באחרית השנה, אז ע"י כח השבת יהיו נמתקין כל הדינים כטעם שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא [שבת יב.]. וזהו **ושבת** אתון שב"ת, היינו, ע"י כח השבת לא ירפך ולא ישחיתך, כי ע"י כח השבת מבטלין כל הדינים וגבורות ונמשכים חיים ארוכים לכל זרע ישראל אמן.

עטרת ישועה

אָנְכִי מְצַנֵּף הַיּוֹם (ו', ו')

פירש רש"י שלא יהיה כדיוטגמא ישנה אלא יהיה בעיניך כאילו היום ניתנה (ע"ש). היינו שעפ"י האמת, בכל שעה ובכל רגע הוא חיות חדש הנשפע מהקב"ה, וכד"א (תהלים ק"ג, ו') כל הנשמה, על כל נשימה ונשימה וכו' (מד"ר ב', כ"ו), וכן הוא הפירוש (בברכת ישתבח) בורא כל הנשמות, בורא הוא בלשון הוה, היינו שבכל רגע ורגע בורא מחדש הנשימה שבקרבך ונופח בך נשמת חיים, ממילא זאת החיות שהיה אתמול אין בך היום, וממילא צריך אתה בהחיות החדש, לקבל מחדש עול התורה ומצוות ואחדות ד' ואהבת ד'. ואם אדם עושה כן ומשער באמת בנפשו כאילו היום הוא מצווה ועומד מהר סיני כל הדברים האלה, יש לו פתחון פה ותפילה לשומע תפילות שכל יקחהו עוד מעולם הזה, כי היום התחלתי לראות בתורתך ובמצותיך לזאת אל תקחני מהעוה"ז למען אלמד חקיך, כי עתה הנני כקטן שנוגד, והתחלתי, כדרך שמבואר בדברי החסיד ר"י **יעב"ץ** על **אתה החילות** (ג', כ"ד) שכן היתה תפילת משה רבינו ע"ה הלא אתה התחלת כעת להראני מה, לזאת אל תקחני, וזה הוא לימוד איך לסדר התפילה לדורות הבאים. (כת"ק).

ישמח ישראל

מבקש מעם הבורא שכל ידרוש מעמו עקידת בנו יחידו, ובלי ספק היתה תפלתו מתקבלת ברצון, ואשר לא עשה כזאת נשמע מזה כי הטעם הוא עקידת יצחק היום לזרעו ברחמים יזכור, ולולא זאת לא היה לנו תקומה בגלות, וזה הוא עבודת הצדיקים אשר יעבדו בזה להבורא יתברך ויתעלה.

אלו שני הספורים סיפר ידי"נ הרב החסיד המופלג בתו"י שאר בשרי מו"ה הירשלי איטשעס ז"ל מרימנאב להרב הגאון ירא ה' מוה"ר **יעקב אורענשטיין** זללה"ה **האב"ד לבוב** [בעל **ישועות יעקב**], וכשמעו הספור הנ"ל אמר, ארכו הימים מיום שנעדר מעמו ל"ע בנו יחידו הגאון מוה"ר **מרדכי זאב** ז"ל, ולא מצא נוחם לנפשו על אבלות לבו, עד שמעו זה הספור, והרה"ג הנ"ל היה מפליא תמיד בקדושתו של הרה"ק ע"י הסיפורים הנ"ל.

בארת המים

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאֹמֹר (ג, כג)

שמעתי מפ"ק מאדומו"ר הה"ק **לב שמוח** [מאלעסק] ז"ל בשם הה"ק חותנו [רבי **שלום מבעלז**, ו**אתחנן אל ה'**, שמשה רבינו ע"ה ביקש תקט"ו תפילות כמנין **וְאֶתְחַנֵּן**, שהגאולה יהיה עוד בימינו ויהיה אז שם יקרא ככתבתו, כי היום בגלות השם לעלם ורק זה זכרי, זה הפירש **אל ה' לאמור** שיאמרו **בעת ההוא** בימי משה השם הוי"ה ב"ה בכתיבתו.

משמחי לב

וּמִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת (ד, ח)

דודי זקני הרב הצדיק הקדוש ר' **יצחק מראדיוויל** זצ"ל עשה נשואין עבור בנו הרה"צ ר' **דן** עם הרב הצדיק הקדוש ר' **אברהם יהושע העשל** זצ"ך **אבד"ק אפטא** והיה ש"ב הצדיק הקדוש רבינו **ישראל** זצ"ל **מרוזין** ג"כ על החתונה והיה כאשר בא הרה"ק מרוזין אל הקבלת פנים פני החתן נתן שלום לדו"ז מראדיוויל ושאל אותו דו"ז הרב מראדיוויל לש"ב הרב מרוזין מה הוא הפשט של הכתוב בפרשת ואתחנן **כי מי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת** שאין לו שום פירוש, ותירוץ דו"ז הנ"ל דכך היא הכוונה דמצינו שבמצות התורה יש שני מיני מצות היינו חקים ומשפטים, חקים נקראים המצות שאין להם שום טעם על המצוה כמו מצות פרה אדומה או שעטנז או כלאים או בשר בחלב וכדומה, ויש ג"כ מצות מה שהשכל ג"כ מחייב אותם כמו גניבה וגזילה או שאר דברים בין אדם לחברו ובין איש לרעהו, אלו המצות נקראים משפטים, וכמו כן יש לומר דגם אצל צדיקים יש ג"כ שני מינים צדיקים, יש צדיקים

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאֹמֹר (ג, כג) וכן שמענו מפה קדוש מדבר הרב מו"ר הגאון הקדוש **מוה"ר מפרשעדבארו** זלה"ה בפרשה ואתחנן (ג, כג) פירש רש"י **אך שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אינם מבקשים רק מתנת חנם**. האמנם כי הצדיקים יש להם לתלות לקבל תפלתם עבור מעשיהם הטובים. אך מה יעשו הפשוטי עם אשר אין להם זכות. אבל אם הם מבקשים לעורר מתנת חנם אע"פ שאינו הגון ואינו כדאי על דרך זה יכול כל האדם להתפלל וזה **וְאֶתְחַנֵּן** מתנת חנם.

תפארת שלמה (פרשת וירא)

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאֹמֹר (ג, כג)

בעת אשר בתו [של הרה"ק רבי **צבי הירש מרימנוב** זי"ע] הצדיקת המפורסמת אשת ידי"נ הרב החסיד המופלג בתו"י בש"ת מו"ה אריה ליבוש זללה"ה חלתה ונפלה למשכב, והיא היתה גרמא דשמונה עשר ביר אשר נעדרו מעמו רח"ל, ובליל ש"ק היה הרה"ק מתפלל בשמחה יתירה וריקודין בלכה דודי כדרכו בקודש, ובסעודה הראשונה בליל ש"ק כאשר היה מסיב על שלחנו בהתלהבות גדולה ושמחת יתירה אזי באה לפניו כלתו של הרה"ק מופת הדור **מוהרמ"מ** זצוק"ל **מרימנאב**, וצעקה לפניו בבכיה יתירה ובקול מר, כי בתו היחידה הנ"ל היא גוססת רח"ל, אזי כשמעו הרה"ק את זאת סמך פניו על ידו כעין נפילת אפים איזה רגעים, ואח"כ פתח את פיו הקדוש ואמר, כתיב **וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאֹמֹר**, הנה הרעיא מהימנא משה רבינו ע"ה היה מתחנן אל ה' הגם שיהיה בעת צרה רח"ל, **בעת ההוא** מלשון בעתה ורעדה עם כל זה **לאמור** יהיה נשאר עומד על עמדו עם חוזק אמונתו ובטחונו בהשם למען יוכל עוד לדבר דיבור לפני הקב"ה, ואומר גם אנכי להקב"ה, הלא בידך נפש כל חי בכל עת ובכל שעה, מה איכפת לך כי יתעכב עוד הדבר ותשאר עוד בחיים ביום השבת קודש, למען שלא תבטל אותי משמחת הש"ק, והיה יושב וגומר סעודתו בריוה וצהלה ולא היה נראה עליו שום שמץ עצבות ונשארה בחיים עד יום ב' תנצב"ה.

וזה הספור גם מה שאירע לו שנעדר מעמו רח"ל ילד אחד קודם לזה, ושאל חתנו הנ"ל מעמו, מה זה כי לכל בני ישראל אשר יבואו לפניו לבקש עליהם רחמים תתקבל תפלתו לרצון, ומדוע לא יבקש ויתפלל להשי"ת על עצמו שיתקיימו בניו בחיים. וגם כי לא היה נראה מעמו שום עצבות, כי בהעדר הבן הלז אזי בשבת קודש תוך האבלות היה משורר בלכה דודי בצהלה וחדוה יתירה. והשיב לו כי זאת הוא ג"כ עבודת השם, ומדוע לא יקשה בעיניך על אשר אברהם אבינו ע"ה לא היה

הרה"ק רבי אשר [השני] מסטאלין זי"ע בן הרה"ק רבי אהרן מקארלין בעל 'בית אהרן' זי"ע ט"ו מנחם אב תרל"ג (150 שנה)

קדוש וטהור מסוף העולם ועד סופו

סיפר לי הגה"ח ר' ישראל גראסמאן ז"ל ראש ישיבת פינסק קארלין, פעם אמרתי להרה"ק ר' משה מרדכי מלעלוב זצ"ל בשם הרה"ק משינאווע זצ"ל (ונדפס בספרו **דברי יחזקאל**) על מה שאומרים בזמירות, הוא אשר דבר לעם סגולתו שמור לקדשו מבואו ועד צאתו, דיבר מלשון הנהגה (על דרך, דבר אחד לדור), רומז שהמנהיג צריך להיות משומר, שמור לקדשו מבואו ועד צאתו, קדוש וטהור מבואו ועד צאתו, וכוונתי היתה עליו (על הרה"ק הרמ"מ). אמנם הרה"ק הרגיש כוונתי, נתלהב מאד [איז ער געווארן צוקאכט], ואחר כך אמר לי שני פעמים, דער אלטער רבי האט געזאגט אויפ'ן יונגען רבי'ן אז ער איז א קדוש וטהור מסוף העולם ועד סופו, [האדמו"ר הזקן (הרה"ק בעל **בית אהרן מקארלין** זי"ע) אמר על בנו האדמו"ר הצעיר (הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע) שהוא קדוש וטהור מסוף העולם ועד סופו] וחזר עוד הפעם על זה, כמו שאומר לי, עלי אתה אומר כן? על הרבי הצעיר אמר אביו כן.

שיח זקנים (חלק 1)

מתנת הטלית מארץ ישראל

היה רבינו ה"ברכת משה" זי"ע מספר, שבעת שזקיני רבינו הרדצ"ש זי"ע הגיע בפעם השניה לסטאלין, הביא עמו טלית קטן מירושלים במטרה להעניק אותה במתנה לרבו הקדוש. הטלית קטן היתה עשויה עם 'שוועבל' - גפרית ולכן כיבס אותה במים, ותלה אותה על החבל, ובבוקר יצאו הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין ובנו הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע וראו את הטלית קטן תלויה מעל גבי החבל.

ויש לציין, שטלית קטן מארץ ישראל בימים ההם היתה לה חשיבות מיוחדת, ולכן התבטא ה"בית אהרן" שאת הטלית קטן המיוחדת הזאת הביאה תלמידו הרדצ"ש אליו היות שהוא רבו.

אולם הבן רבי אשר - ה'יונגער רבי' התבטא ואמר, שלא כן הדבר אלא הוא הביאו אליו היות והוא קרוב משפחתו [כי בזיוור"ה היה חתן הרה"ק רבי מנחם נחום ממקארוב זי"ע שהיה חתן הרה"ק רבי יוסף מטארטשין בן הרבי הקדוש מלובלין זי"ע, ורבינו הרדצ"ש היה בן בתו של הרה"ק רבי צבי בן החוזה זי"ע שאביו רבינו הרא"מ היה חתנו של רבי צבי בן החוזה, וכן מזיוור"ש היה ה'יונגער רבי' ר' אשר חתן הרה"ק רבי אלימלך מגראדז'יסק זי"ע שהיה חתנו של הרה"ק רבי ירחמיאל מפרשיסחא

בן היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע, ורבינו הרדצ"ש היה בן בנו של בת היהודי הקדוש זי"ע שזקיני רבינו רבי משה מלעלוב זי"ע היה חתנו של היהודי הקדוש].

האב והבן החליטו שישאלו ויבררו אצל בעל הטלית עצמו ה"ה רבינו הרדצ"ש, למי יש בדעתו להעניק את הטלית קטן במתנה.

כאן הדגיש רבינו ה"ברכת משה" ואמר, כי זקיני הרבי הרדצ"ש הלא היה החכם הגדול, ולא רצה להכריע כאן, ולכן השיב להם שהיה אמור שהוא יביא שתי טליתות, ולבינתיים הביא טלית אחת ובפעם הבאה שיבוא הנה הוא יביא בעז"ה עוד טלית קטן. בכך לא היה צריך להכריע ולומר עבור מי נתונה הטלית כמתנה האם לאב - הרבי או לבן - הקרוב משפחה.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א - גליין אוהל מועד (272) פרשת ואתחנן תשע"ו

אמונה יותר גבוהה מדעת

פעם אמר לו אביו, רבינו האדמו"ר הזקן [בעל **בית אהרן מקארלין**] זי"ע א: ווי גיפעלט דיר אונזער רבי אברהם יצחק הורודוקער? ער איז געווען ביים קארלינער, ער איז געווען ביי דעם אליקער זצ"ל, און איז היינט ביי אונז, און ער איז דער זעלבער! [איך נראה לך רבי אברהם יצחק הורודוקער שלנו? הוא היה אצל הקארלינער, היה אצל האליקער זצ"ל, והיום הוא אצלנו, ונשאר ללא שינוי]!?

ענה לו רבינו [הרה"ק רבי אשר מסטאלין]: זה בלא דעת! נבהל רבינו אדמו"ר הזקן מהתשובה ושאלו: מה זה? מה אתה מדבר? השיב לו: כוונתו, שדבר זה אפשרי רק ע"י אמונה, כי אמונה יותר גבוהה מדעת.

הרב החסיד ר' אברהם שווארץ זצ"ל - מאורי אש

תעיתי כשה אובד

שמעתי מכ"ק הרה"ק אדמו"ר [הרה"ק רבי ירחמיאל משה] מקאזניץ זי"ע שסיפר בשם דודו הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע שפירש על הפסוק תעיתי כשה אובד בקש עבדך, וההמונים אומרים 'כשה אובד בקש', ופירש הרב הקדוש כי פעם אחת היה דבר ר"ל בבהמות וחיות ונאספו יחד כל חיתו יער לפשפש ולראות בשל מי הרעה הזאת, ובאו שני עדים ואמרו כי ראו איך שהארי אכל את אדם וענו כולם ואמרו לא זה הוא הסיבה כי בודאי היה רעב מאד ומה היה לו לעשות, ובאו אחרים ואמרו היות שאדם אחד עני לא היה לו כי אם כבשה אחת ובא הזאב ואכלה ואמרו

כולם גם מפני זה אינו כי מדרך הזאב לטרוף השה, וענה אחד היות שאחד לבש מנעלים והיו רחבים ממדת רגלו ושם קש בתוך המנעלים כדי שלא יפלו המנעלים מרגליו ובא השה ואכל הקש מתוך המנעלים ובודאי עבור חטא זה באה לנו הרעה הגדולה הזאת, והסכימו כולם שבודאי בשביל השה הוא וגזרו עליה עונש. וזהו שאומרת כנסת ישראל תעיתי בין זה באה לנו הרעה הגדולה הזאת, והסכימו כולם שבודאי בשביל השה הוא וגזרו עליה עונש וזהו שאומרת כנסת ישראל תעיתי בין שונאי על לא דבר כשה האובד בשביל הקש. ואמר עוד הגם שהמתנגדים עושים כל מה שלבם חפץ הם בעיניהם צדיקים, אמנם אם יארע שחסידי יעבור פעם זמן קריאת שמע הוא בעיניהם פושע, וזה תעיתי כשה אובד בק"ש ראשי תיבות 'קריאת שמע'.

ספרו של צדיקים

"שמע מינה דנה נפשיה דאדמו"ר"

רבינו הברכת משה היה אומר: "דער זיידא רבי דוד איז געווען דבוק אין דעם יונגער רבי נישט וייניגער וואס ער איז געווען דבוק אין דעם אלטן רעבן" - זקיני רבי דוד היה מקושר ודבוק ברבו הקדוש רבי אשר ה'יונגער רבי' מסטאלין לא פחות מאשר היה מקושר ודבוק ברבו האדמו"ר הזקן ה"בית אהרן" מקארלין זי"ע.

והמשיך רבינו לומר: הוא [רביה"ק הרדצ"ש] היה מקושר אליו בלהט, ולאחר הסתלקותו של אביו האדמו"ר הזקן [ה"בית אהרן"] הוא היה בצפת (כנודע שרביה"ק הרדצ"ש התגורר בעיה"ק צפת לאחר נישואיו) ובנה וייסד בית מדרש על שמו של האדמו"ר הצעיר [הוא הרה"ק רבי אשר מסטאלין], ובעצמו התחקה אחר המלאכה.

בעת שאחזו בבניית הקורות התפוצצה קורה אחת, הרדצ"ש נבהל מכך והתבטא על כך: "שמע מינה דנה נפשיה דאדמו"ר". אח"כ הגיע טלגרמה שבאותו יום נסתלק האדמו"ר הצעיר.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א - גליין אוהל מועד (272) פרשת ואתחנן תשע"ו

מסר עצמו על הדור

הרב בעל מחבר ספר 'איזור אליהו' מביא בספרו שיש צדיקים שמוסרים עצמם על הדור כמו שראיתי אצל הרה"ק ר' אשר זצ"ל מסטאלין שמסר עצמו על הדור וכשנסתלק פסקו המחלות.

ברכת אהרן - ברכת אשר

נערך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. דין הנאה ממעשה שבת כשנעשה במזיד או בשוגג.

א. מלאכה האסורה מן התורה, לדעת הרי"ף והרמב"ם וכן פסק בשו"ע [סימן שיח ס"א] אם עשאה במזיד, אסור לו ולבני ביתו [כה"ח שם סק"א] ליהנות מהמלאכה לעולם, ואדם אחר אפילו מי שנעשה בשבילו, מותר ליהנות מהמלאכה מיד במוצאי שבת. ואם עשאה בשוגג דהיינו ששכח ששבת היום, או שגג בדין, או שעשה מלאכה על פי הוראת חכם שטעה בדין, אזי בשבת עצמו אסור לו ולאחרים דקנסו שוגג אטו מזיד, ובמוצאי שבת מותר גם לו מיד.

ב. לדעת תוס', כשעשאה במזיד, בשבת עצמו אסור לו ולאחרים, ובמוצאי שבת מותר גם לו מיד, וכשעשאה בשוגג, אפילו בשבת עצמו מותר גם לו מיד.

ג. וכתב המשנה ברורה [שם סק"ז] דהגר"א בבאורו פסק להלכה כשיטת תוס' להקל, ובמקום הצורך יש לסמוך על זה בבישל בשוגג. לדעת הגרש"ז אויערבאך [בשולחן שלמה שם אות ו] מאכל טשוואלנט שנעשה בו איסור בשוגג אין להתירו דלא נקרא כל כך צורך אם יש לו מאכלים אחרים, מאידך הוראת הגר"מ סירוטה שליט"א דכיון שהוא מאכל חשוב בשבת נחשב למקום הצורך. [כשצריך להמתין עד מוצ"ש, אם חל יו"ט במוצ"ש אסור לאכול התבשיל עד מוצאי יו"ט דאין שבת מכין ליו"ט, מ"ב סק"ה. וכתב בביה"ל סימן שיט ד"ה הבורר, דלהגר"א אין להחמיר ולאסור הנאה משאר מלאכות שנעשו בשוגג בשבת. ואם עשה מלאכה בבין השמשות, כתב בביה"ל ריש סימן רס"א בד"ה ואין מדליקים, דבדיעבד אין לאסור ההנאה מזה. ולענין מסעדה שמחללת שבת בקביעות כתב הכה"ח שם סק"ב לאסור עולמית את האוכל למי שנתבשל עבורו, ועיין עוד במה שכתבנו מענין זה להלן סעיף ט].

ב. דין הנאה ממלאכה האסורה מדרבנן.

לדעת הפרי מגדים אין חילוק אם איסור עשיית המלאכה מן התורה או מדרבנן, אולם לדעת הגר"א והחיי אדם וכן נראה נוטה דעת המשנה ברורה, העושה מלאכה האסורה מדרבנן בשוגג, אין לקנסו ומותר גם לו ליהנות מהמלאכה אפילו בשבת עצמו, ובמזיד, בשבת עצמו אסור לכולם, ובמוצאי שבת מותר גם לו מיד, ובביאור הלכה הניח דין זה בצ"ע, דנראה דלעושה המלאכה עצמו אסור לעולם. [הו"ד בבאור הלכה שם ד"ה המבשל. וע"פ זה דנו הפוסקים להתיר הנאה ממזגן או מאורר שהודלק בשבת בשוגג דאיסור הדלקתם

מדרבנן לדעת הרבה פוסקים, ולהחזו"א או"ח ס"ן סק"ט איסור הולדת זרם מן התורה].

ג. ספק מעשה שבת.

כתב המשנה ברורה [שם סק"ב] דמלאכה שנחלקו בה הפוסקים אם מותר לעשותה בשבת, אין לאסרה בדיעבד דאיסור הנאה ממעשה שבת מדרבנן וספיקא דרבנן לקולא.

ד. המתנה בכדי שיעשו במעשה שבת שנעשה על ידי מחלל שבת.

א. כתב במשנה ברורה [שם סק"ה] דמעשה שבת שנעשה בשוגג על ידי ישראל, מותר ליהנות ממנו במוצאי שבת מיד, ואין צריך להמתין במוצאי שבת בכדי שיעשו אלא כשאמר לנכרי לעשות מלאכת איסור, דכיון שקל בעיניו לומר לנכרי לעשותו, קנסוהו חכמים להמתין במוצאי שבת בכדי שיעשו שלא יבוא לעשות כן פעם אחרת, ועוד דבישראל אין לחשוש שיעשה כן פעם אחרת דלא ימצא אדם מישראל שישמע לו דאין אדם חוטא ולא לו.

ב. בפרי מגדים [סימן שכה בא"א סק"ב] הסתפק בישראל מומר [מחלל שבת] אם נידון לענין זה כנכרי, דלטעם א' אין צריך להמתין, דאינו קל בעיניו לומר לישראל אפילו שמחלל שבת שיעשה עבורו חילול שבת, ולטעם ב' צריך להמתין, דמחלל שבת יכול לשמוע לו פעם אחרת, ולדינא כתבו הפוסקים דמחללי שבת בפרהסיא נידונים לענין זה כנכרים, ונוסף לזה גם חובת מחאה וחילול ה'. [שו"ת מנחת יצחק ח"ט ס"ט, שבט הלוי ח"ג סנ"ד].

ה. מלאכה שאינו יכול ליהנות ממנו בשבת במה קנסוהו.

כתב בבאור הלכה [שם ד"ה אחת משאר מלאכות] דמלאכה שיכול ליהנות ממנו רק אחר השבת כגון הנוטע בשבת, אזי שוגג דינו כמזיד וצריך לעקור הנטיעה לאחר השבת.

ו. הדליק או כיבה את האור בבית בשוגג.

א. הדליק את האור בבית בשוגג, אסור ליהנות מאורו, כגון לקרוא שם, כדין עושה מלאכה איסור בשוגג בשבת, ומכל מקום אין צריך לצאת מהבית, דלא קנסוהו אלא בהנאה ישירה מגוף האור אך עצם הימצאות בבית לא מסתבר לאסור גם אם הוא נהנה מהאור. [ילקוט יוסף שם ס"ד בשם אביו הגר"ע יוסף ע"פ הרמ"א סימן רעו ס"א, וכ"כ בחוט שני ח"א עמ"ו].

ב. כיבה את האור בשוגג, מותר לילך לישון שם, דאין השינה נקראת הנאה מגוף המלאכה.

[שו"ת משנה הלכות ח"ו סע"ח].

ג. נשען בטעות על המתג [שבו מדליקים ומכבים האור], אזי בין כשנדלק ובין כשכבה האור, מותר ליהנות שם, דלא הוי בכלל מלאכת שוגג, אלא כמתעסק בעלמא. [שו"ת אז נדברו ח"ו ס"ז].

ד. הדליק או כיבה את האור מחמת הרגל בלא כוונה, דינו כהדליק בשוגג, ואין זה כמתעסק בעלמא דצריך כל אדם זהירות יתירה בזה, וטוב להניח איזה סימן על המתג כדי שלא יכשלו ח"ו בהדלקה וכיבוי בשבת. [שו"ת משנה הלכות שם סע"ז].

ז. אירע תקלה בתאורה העירונית ותוקן על ידי יהודים האם מותר ליהנות מזה.

תקלה עירונית שתוקנה על ידי פועלים יהודים בשבת, אינה אוסרת את ההנאה שבאה לו על ידי כך, כי בזמן שמתקנים מתקנים גם עבור חולים שיש בהם סכנה, וממילא מותר גם לבריאים, ואפילו נצטננו התבשילים שעמדו על הפלטה ונתחממו שוב, מותר לאכול דאין התבשילים נאסרים בהנאה. [שש"כ פל"ב הע' קעד, חוט שני ח"ב עמ"ו, ע' במאור השבת ח"א עתכ"ה].

ח. אוטובוס שיצא מביתו באמצע שבת כדי להגיע במוצאי שבת למקום האיסוף.

אוטובוס שהגיע לאסוף נוסעים במוצאי שבת גם אם יודעים שיצא מביתו באמצע השבת, במקום הצורך מותר לנסוע בו, א' דמעשה האיסור חלף והלך לו, ב' דהכרעת המשנה ברורה הוא שבמקום הצורך לא אסרו ליהנות ממעשה שבת מיד במוצאי שבת אפילו כשנעשה במזיד. [שו"ת מנחת יצחק ח"ט סל"ט, אז נדברו ח"ה ס"ז או"א, ועיין במה שכתבנו לעיל סעיף ד].

ט. דלת אלקטרונית שנפתחת כשמתקרבים אליה המצוי בבתי חולים.

אם נפתח על ידי יהודי שאינו שומר תורה, אסור ליהנות מזה ולהיכנס דרך שם, אלא ימתין לנכרי שיכנס שם ויכנס יחד עמו, ולצורך חולה אפילו שאין בו סכנה מותר לומר לנכרי שיפתח לו הדלת. [ילקוט יוסף שם סכ"ח, שבת היום שם סק"ט, אמנם שמעתי מכמה מורי הוראה דאפשר להקל בזה].

י. האזנה לקלטת שהודלק באיסור משכן שאינו שומר תורה ומצות.

בשו"ת הר צבי [או"ח ח"א סקפ"ג] כתב דאסור להאזין לזה, דהוי הנאה ממעשה שבת.

היות והוצאות הגיליון מידי שבוע בשבוע כרוכות בטרחות גדולות ובהוצאות כספיות מרובות

אבקש שכל אחד ואחד ישתתף בהוצאות הגדולות לזיכוי הרבים

זכות זיכוי הרבים יעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם ונחת מכל יוצ"ח

לתרומות: בנדריים פלוס ע"ש אהל מועד, או אצל הרב אהרן לוסיטיג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שחפץ ליכנס לא"י לקיים מצוותיה בשביל מתן שכרה, שאם כן יוצא שעדיין לא הגיע לתכלית השלימות כי בשכר המצוות הוא חפץ, וא"כ שפיר יש לו להשאר בזה העולם ליכנס לא"י ולהשלים עצמו.

(תשנ"ח)

ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך וגו' (דברים ו, ה).

ובספרי מובא ברש"י הק', ד"א בכל לבבך שלא יהיה לבך חלוק על המקום. בשם הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א שפעמים שאדם חושב אילו היה במקום פלוני וכדו' היה לו יותר טוב, ובפרט בחורים או אברכים לפעמים חושבים שאם היו לומדים במקום אחר היו לומדים ביתר שאת וביתר עוז, וזה אינו, דמי שלומד את התורה"ק ומחזיק בה, אזי אין לו שום נפקותא במקום זה או במקום אחר, וזה"פ שלא יאה לבך חלוק על המקום לומר שהמקום גורם לו, ובמקום אחר יהיה לו יותר טוב.

וכן ידוע מהרה"ק מקאצק זיע"א על מה שאמרו חז"ל (אבות ב, ה) אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה, שפעמים שאין לו לאדם מנוחת הדעת ללמוד משום שיש לו כמה טרדות ומניעות, ואומר בלבו לכשאפנה אשנה כשיפסקו הטרדות והמניעות אז אשנה, לזה אמר התנא אל תאמר לכאפנה אשנה, שמא רצונו של הקב"ה לא תפנה, שאדברא שילמד מתוך אותם טרדות והפרעות ושמא דוקא לימוד כזה הוא לנחת רוח לפני הקב"ה.

(תשנ"ח)

בשעת דוחקו, נענה הרה"ק מקאצק אבתריה ואמר בלשון ביטול וזלזול "אויך מיר גילערנט אויך מיר געדאוונט", ותיכף לאחר מכן השתפר מצבו עד שחזר לאיתנו. כעבור זמן רב סיפר אביו של האבני נזר לבנו את הדברים הללו, והוסיף שעדיין כואב לו כיצד חותנו הרה"ק מקאצק זיע"א זילזל כ"כ בתורה ובתפלה שלו בשעה שהוא זקוק כ"כ לרחמים, ענה לו האבני נזר שאדברא כוונת חותנו היתה לטובה, שכן כאשר אדם גמר לתקן כל מה שהוטל עליו, אזי הגיע זמנו להסתלק מן העולם, והנה כאשר פארת כ"כ את התורה והעבודה שלי, היה יוצא שסיימתי להשלים את המוטל עלי והייתי צריך להסתלק מן העולם, ובזה שזלזל בתורתי ועבודתי נמצא שהמליץ עלי שעדיין יש לי מה לתקן בעוה"ו.

והוסיף האבני"ז דמקורן של הדברים נמצא בירושלמי (קידושין כ.), אמו של רבי טרפון ירדה לטייל לתוך חצירה בשבת ונפסק קורדייקין שלה, והלך רבי טרפון והניח שתי ידיו תחת פרסותיה והיתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למיטתה, פעם אחת נכנסו חכמים לבקרו, אמרה להן התפללו על טרפון בני שהוא נוהג בי בכבוד יותר מדאי, אמרין לה מה הוא עביד לך, ותניית להן עובדא, אמרין לה אפילו הוא עושה כן אלף אלפים עדיין לחצי הכבוד שאמרה התורה לא הגיע, ע"כ. ולכאורה תמוה למה חכמים זלזלו בר' טרפון בשעה שהוא זקוק לרחמים, ואמרו לאמו שעדיין לא הגיע לחצי כיבוד שאמרה תורה, אלא ע"כ כדי להמליץ עליו שעדיין יש לו להשלים עבודתו בזה העולם, וממילא צריך להשאר בעולם. וכמו"כ אפ"ל שזהו מה שאמר משה רבינו

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (דברים ג, כג). ובגמ' (סוטה יד.) דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י, וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא כך אמר משה, הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי, אמר לו הקדוש ברוך הוא כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר לכן אחלק וגו'. ויש לתמוה האין ביקש משה לקיים המצוות כדי לקבל שכרו, והלא שנינו (אבות א, ג) אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס, וכבר הקשה כן במהרש"א בחידושי אגדות שלו.

ויתבאר דהנה נודע דלכל אדם יש חיות בזה העולם כדי שיעמול לתקן עצמו ולהתעלות מעלה מעלה, ומשגמר להשלים עצמו בכל מיני שלימות בעבודתו ית"ש מסתלק מן העולם, כי לא תוהו בראה אלא כדי לעמול ולהתיגע בעבודת השי"ת.

וכן ביאר הרה"ק בעל התפארת שלמה (פרשת קורח) את הפסוק (איכה ג, כב) חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, כי חסדי ה' הם, כי לא תמנו, היינו כי מחסד ה' הוא זה שלא באנו עדיין לתכלית התמימות והשלימות, וזאת על מנת שיהיה לנו עדיין חיים בעולם הזה.

ומסופר מהגאון הק' בעל האבני נזר זצ"ל חתן הרה"ק מקאצק זיע"א, אשר פ"א נחלה והיה במצב אנוש על ערש דוי, ונכנס אביו של האבני נזר אל מחותנו הרה"ק מקאצק וביקשו שיעתיר על בנו, והפליג במעלתו אשר אין כלימודו וכתפלתו וכדאי הוא שיעמדו לו זכויותיו

ספה"ק מאור ושמש

פרשת ואתחנן - תפילה בציבור

"הגם שמתפללים אלף אנשים ביחד בציבור, מכל מקום אינו דומה תפילת זה האדם לזה האדם"

ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך (ד, כט). יש לדקדק שפתח הכתוב בלשון רבים ובקשתם משם, וסיים בלשון יחיד ומצאת כי תדרשנו, בכל לבבך ובכל נפשך, הכל בלשון יחיד.

ונראה לי דהנה האדם מחוייב לזכך את עצמו בהזדככות גדול, אבל עיקר הזדככות הוא על ידי תפילה בכוונה, והוא העיקר עבודת בדורות הללו, שיהיה התפילה ביראה ואהבה רבה, ועל ידי זה יוכל לבוא לידי מעלות גדולות ורמות ולידי מדרגות גדולות כמו שאמר הרב החסיד בוצינא קדישא מו"ה משה זצוק"ל מפשעווארסק שזה רמז דוד המלך עליו השלום (תהלים קב) פנה אל תפילת הערער ולא בזה את תפילתם תכתב זאת לדור אחרון, ודברי פי חכם חן.

אבל העיקר הוא להתפלל עם הציבור דווקא, הגם שמתפללים במהירות או באריכות, מחוייב לדחוק את עצמו להתפלל דווקא בציבור ולא ביחידות ואז יוכל לבוא לידי מדרגות גדולות, והנה הגם שמתפללים אלף אנשים ביחד בציבור, מכל מקום אינו דומה תפילת זה האדם לזה האדם, שכל אחד מוצא אלהותו יתברך לפי כוונתו והכנתו שעשה קודם התפילה.

ונבוא אל ביאור הכתובים, ובקשתם משם את ה' אלהיך דהיינו בציבור לכן נכתב לשון רבים, ובקשתם, וסיים ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך וגו' הכל בלשון יחיד כי כל אחד מוצא אלהותו יתברך לפי הזדככותו ולפי הכנתו כנ"ל, וגם אח"כ כתיב 'בצר לך ומצאוך וגו' ושבתי עד ה' אלהיך הכל בלשון יחיד כי התשובה טובה ביחוד כל אחד בפני עצמו, כי כל אדם יודע נגעי לבבו על מה לעשות תשובה, לכן נכתב בלשון יחיד, עכ"ל.

מפעל
קניין התורה
"בית מדרש" -
לדכיות התורה בקניין אישי
החסידי לעלוב
בנשיאות נ"ק מדרו אדמו"ר שליט"א

אהרן בידרמן

בהרה"צ' **מלעלוב** זצוק"ל
רח' מנחת יצחק 15 בית שמש

בס"ד, יום ה' פרשת דברים, לסדר 'כל גיבורי החיל', ב' אב ה'תשפ"ג

זכינו ונתברכה קהילתנו הק' באברכים תלמידי חכמים, צורבי מרבנן, אשר אין להם בעולמם אלא ד' אמות של תורה והלכה, הם המה כליל תפארת לראש עדתנו, וזה חלקנו מכל עמלינו, בראותנו דור חדש של תלמידי חכמים, אשר עדיים לגדולות, ועתידים להיות לשם ולתפארת, מהם מורי הוראה, מהם ידרשו ברבים ויקהילו קהילות, יוסף ה' עליהם כהנה וכהנה.

והנה התעוררו רבני קהל עדתינו להקים ולרומם קרנה של תורה, וייסדו את מפעל קניין התורה 'בתורתו יהגה', אשר שם מגמתו להעיר לב הצורבים הצעירים להתגבר ולהוסיף חיל וכוח בלימודם, למען יוכלו להשתלם במקצועות התורה, מי בלימוד ההלכה בעומק העיון, מי בלימוד הש"ס בגפ"ת או גמרא עם רש"י הקדוש, והלומדים יעמדו בכור המבחן מדי חודש בחודשו ומבחני חזרה פעמיים בשנה, לדרבן הלומדים ב'מחייב' קבוע עם מלגות נאות, לחזור ולשקן שיהיה תלמודם מחודד בפיהם.

וכבר העמידו הרבנים החשובים הנ"ל את הכללים להצטרפות, מתוך מחשבה ושאיפה להרבות התועלת היוצא מהלימודים והבחינות הנ"ל, על הצד הטוב ביותר. על כן סמכתי ידי עליהם, ובאתי בזאת לחזק את פועלם, ואמינא להו איישר חילם, וזכות היא לי להיות נטפל עמם במצווה רבה זו.

ומכאן אקרא בקריאה של חיבה לאברכים החשובים הנכללים בכללי התוכנית אשר קבעו הרבנים שליט"א, ואשר תוכל התוכנית להיות להם לעזר להגביר כח בהתמדה בלימוד ובחזרה, להצטרף ללגיונה של תורה, ולקבל על עצמם עול החזרה והבחינות, ובוודאי יהיה להם לתועלת גדולה בסייעתא דשמיא.

אשרן היצמן

זכרונותי יהייה יומם ולילה

מפעל
קנין תורה
"בתורתנו יהגה"
לחייטת התורה בקנין אישי
החסידי לעלוב
בנשיאות ב"ק מדרן אדמו"ר שליט"א

בעזרה"ת

אנשי בשורה אנחנו,

מאת ה' היתה זאת להקים המפעל הק'

קנין תורה "בתורתנו יהגה"

בנשיאות ב"ק מדרן אדמו"ר שליט"א בהכוונתו ובהדרכתו הק'

אשר מטרתו קודש לבוא לעזור לתמך ולחזק לעודד ולזרז האברכים החשובים מאנ"ש, יגיעי ועמלי תורה, לעלות בקודש במסילה העולה בית אל, ולשבת בבית ה' במנוחת הנפש לרכישת התורה בקנין אישי, כדי לשמש כמוצים ומודי הודאות וכו' לתמכם ברוח ובגשם בפנים מאירות, בתוכניות מסודרות בצירוף בחינות צמודות לכל אורך הדרך, מחודש לחודש ומזמן לזמן.

והיה זה אך למותר לתאר ולבאר גודל יקרת הענין ונחוצתו,

להעמדת התורה הק' באור יקרות בין אנ"ש הע"י

פרסום ראשוני זה משמש רק כאמצעי לקבל תמונת מצב בגישה אישית מי לה' אלינו להצטרף באחד מכל התכניות המוצעות למען נוכל בעז"ה להתארגן בהתאם למציאות.

אי לכך אלו השואפים לכך והם עומדים בתנאים המתלוצים כמפורט בהמשך

להידשם בטלפון בהקדם

אצל הרב משה רוטמן: 052-7668191

אנו מלאי תפילה ותקווה זה' יעזרנו על דבר כבוד שמו

וחפץ השי"ת יצליח בידינו להגיע לשלמות הענין

בכבוד ויקר

לסק"י האפל

בתורתנו יהגה יומם ולילה

מטרת התכנית: לעידוד השינון והחזרה ולקניית שלימות במקצועות התורה

משך התכנית: שלוש שנים

מסלולי התכנית:

- (1) יו"ד -מליחה, בשר בחלב, תערובת, נדה, (כולל ביו"ד ח"א פר"מ בח"ב חווי"ד)
- (2) או"ח -שבת (כולל טור ב"י, שו"ע ונו"כ, משנ"ב, ביאור"ל, שעה"צ) כממוצע לחודש 5-6 דף שו"ע צורת הדף) תכנית מסודרת תבוא בהמשך
- (3) חושן משפט 135 דפים שו"ע צורת הדף (כולל טור ב"י שו"ע ונו"כ קצוה"ח, נתיה"מ)
- (4) ש"ס גפ"ת 450 דף, כל חודש 15 דף
- (5) ש"ס גרש"י 1200 דף, כל חודש 40 דף

כללי התכנית:

- (1) ההרשמה ע"י טופס מיוחד ובתנאי שלמד 80% מהמקצוע
- (2) מבחן כל חודש
- (3) בכל חצי שנה מבחן חזרה ובנוסף מבחן חזרה על מה שלמדו בזמנים הקודמים
- (4) המבחן בכל חצי שנה הכרחי להמשיך במסלול ובחיסרון מבחן זה ייפלט מהמסלול (גם בקבלת אישור מהוועד לעשות את המבחן שלא במקומו ושלא בזמנו יקבל 70% מהמילגה)
- (5) התכנית מיועד לאברכים מגיל 25 ועד גיל 40
- (6) במבחנים על ש"ס צריך בכל מבחן לעדכן על איזה חומר המבחן לחודש הבא

מילגה:

לכל מבחן חודשי **500 ש"ח**, כאשר **400 ₪** מסכום זה ישולם בלי"ג מיידית, והיתרה ישולם בסוף התכנית כולה, יודגש כי יתרה המילגה מותנה בהצלחה במבחן הכללי שבסוף התכנית, ובתנאי שגמר כל התכנית, עבור מבחן זמניות, זמן ראשון **2000 ₪** זמן שני **2500 ₪** וכן כל זמן נוסף מוסיף **500 ₪** כאשר 50% מקבלים מיידית והשאר בסוף התכנית, יודגש כי יתרה המילגה מותנה בהצלחה במבחן הכללי שבסוף התכנית, ובתנאי שגמר כל התכנית, סה"כ מילגה לכל התכנית **34500 ₪** ממוצע לחודש **960 ש"ח**

בכבוד ויקר
לסקני האמץ

בהגדתו יתנה יומם ולילה

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה מלא הטנא
הברכות מאלופות ומרובבות קדם
הרה"צ ר' **אלעזר מנחם מנדל קאפ** שליט"א
רב דביהמ"ד לעלוב בראנביץ
לרגל שמחת אירוסים בנו החתן
המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת
הרב לוי יצחק הי"ד
עב"ג הכלה החשובה תח"י
בת ידידינו הנכבד
הרה"צ ר' **יוסף קורנרייך** שליט"א
בן כ"ק **אדמו"ר משידלובצא** שליט"א
ורב דביהמ"ד שידלובצא בתר
חתן הרה"צ רבי **שאול גולדמן** שליט"א **מזוועהיל**
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו
ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך
בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש
הרה"ר **אהרן יעקב פרוש** שליט"א
ולאבינו ידידינו הנכבד מפארי וחשובי אנ"ש
ממעיניקי השמועה בחצה"ק
הרה"ח המפואר ר' **שמואל וואלף** שליט"א
לרגל שמחת נישואי בתו נכדתו
הכלה החשובה תח"י
עב"ג החתן המופלג בתו"ש
עדין לגאון ולתפארת
הבה"ח **מנחם נחום סגל** הי"ד
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות
ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת החתונה א"ה ביום שלישי
באולמי הכרמים בבית שמש
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחתך ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש
הרה"ר **יעקב חיים וינטווק** שליט"א
ולאבינו ידידינו הנכבד מפארי וחשובי אנ"ש
הנה"ר **משולם זושא** שליט"א
ט"ו לרביה"ק זיע"א
לרגל שמחת אירוסים בנו נכדו
החתן המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת
הבה"ח **שמעון** הי"ד
מחשובי חבורת הבהורים
ומכריי מפעל התורה חביבותא דרבי שמעון
עב"ג הכלה החשובה תח"י
בת ידידינו הנכבד
הרה"ר **משה ליכטמן** שליט"א
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות
ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ר **זאב גלבשטיין** שליט"א
לרגל שמחת אירוסים בנו
החתן המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת
הבה"ח **אלימלך** הי"ד
מחשובי חבורת הבהורים
ומכריי מפעל התורה חביבותא דרבי שמעון
עב"ג הכלה החשובה תח"י
בת ידידינו הנכבד
הרה"ר **דב בעריש הקר** שליט"א
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות
ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפואר ר' **יצחק יחזקאל קאפ** שליט"א
משב"ק כ"ק מן הברכת משה זיע"א
לרגל שמחת נישואי נכדו
החתן המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת
הבה"ח **נתנאל צבי** הי"ד
עב"ג הכלה החשובה תח"י
בן לחתנו ידידינו הנכבד
הרה"ר **מרדכי חיים קהן** שליט"א
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות
ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת החתונה א"ה ביום ראשון
באולמי פארהנד בבית שמש
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחתך ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

גיליון זה נודב

ע"י ידידינו הנכבד
האי גברא רבה נודע לט"ס ולתהילה
שמו מפאריים ראש וראשון לכל דבר
שבקדושה, מגדולי מחזיקי תורה
וחסד בדורנו, מחותנו של כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א
הרבני הגאון החסיד הנגיד
מוה"ר אליהו
ענגלאנדער שליט"א
לעילוי נשמת בנו הגאון החסיד
מוה"ר רבי **ישכר דב** זצ"ל
אשר המית עצמו באהלה של תורה, יומם ולילה
נלב"ע י"ד מנחם אב
ת.נ.צ.ב.ה.

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש
הרה"ר **יעקב וינר** שליט"א
לרגל שמחת נישואי בתו הכלה החשובה תח"י
עב"ג החתן המופלג בתו"ש
עדין לגאון ולתפארת
הבה"ח **יואל פרישמן** הי"ד
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות
ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת החתונה א"ה ביום ראשון
באולמי הכרמים בבית שמש
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחתך ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש
הרה"ר **ישראל פוקס** הי"ד
קדיה נת
ולאבינו ידידינו הנכבד מפארי וחשובי אנ"ש
הרה"ר **אברהם** שליט"א
לרגל שמחת הולדת הבן הנכד
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

נא להרבות

בתפילה ותחנונים
לרפואת חביינו היקר האברך
יעקב בן מחלה
ה' ירפאהו ויחלימהו
ברתושה"י

בעז"ה בימים אלו נשלמת הכנתו לדפוס לקראת הימים הנוראים הבע"ט
של הספר "לעילא ולעילא"
אוצר בלום של אמרי קודש ועובדין קדישין מרובה"ק מלעלוב על עבודת הודשי
'אלול תשרי'
בהזמנות זו נבקש מכל מי שיש בידו אמרי קודש ועובדות מרובה"ק
על חודש אלול וירח האיתנים לזיכוי הרבים
לפנות להרב שמעון טיקוצקי בטל': 052-7683110
כמו כן ניתן לפנות להנצחות ותרומות אשר יזכרו לטובה בספר המזכרת עולם
אצל הרב אהרן לוסיטיג מושב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בטלפון: 052-7160388

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **יהודה ז"ל**
בן הרה"ח ר' **דב**
בעריש בלז ז"ל
נלב"ע יג' מנ"א תשנ"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

ולע"נ הרה"ח

ר' **חנוך העניך**
הלוי מנלה ז"ל
בן הרה"ח
ר' **אברהם דוד הלוי ז"ל**
יג' מנ"א תשנ"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י נכדס ידידינו הנכבד

מחשובי אנ"ש
הרה"ח **מאיר בלז** שליט"א

מנהדרות ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות

ניתן לקבל את הגליון בכתובת מייל: 6438838@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למערכת גליון 'אהל מועד'
ואין רשות להעתיק בלי רשות מהמו"ל בטל': 052-7160388

ניתן לתרום למען החזקת הגליון, וזיכוי הרבים בהפצת תורה
וחסידות, לזכות, להצלחה, לרפואה, לעי"נ
בכל עמדות 'נדרים פלוס' - ע"ש 'אהל מועד'
או בנק דיסקונט, סניף 139, חש' 17139652, ע"ש ד. לוסיטיג

לעילוי נשמת איש החסד
הרה"ר **רפאל** ב"ר **חיים יעקב** הלפרין ז"ל

לעילוי נשמת איש החסד
הרה"ר **פנחס גרשון** ב"ר **אברהם** למנגר ז"ל